

**T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ORTAOKUL 5-8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLARIN, ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ
(ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYHAN ÖZGÖKÇE

DİYARBAKIR 2017

**T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ORTAOKUL 5-8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLARIN, ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ
(ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

**HAZIRLAYAN
Ayhan ÖZGÖKÇE**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ**

DIYARBAKIR 2017

KABUL VE ONAY

DÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir./...../.....

Tez danışmanı : Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

Üye : Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

Üye : Doç. Dr. İlhami BULUT

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Berivan EKİNCİ

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. İlhami BULUT
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

...../...../.....

Ayhan ÖZGÖKÇE

ÖNSÖZ

Ortaokul görsel sanatlar derslerinin temel amacı; öğrencilere kişisel beceriler kazandırmanın ötesinde, yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirerek bilişsel niteliklerinin yanı sıra düşünsel, duyuşsal ve psiko-motor yeteneklerini geliştirerek çocuğun eğitimsel bir süreçte tamamlanması olarak açıklanabilir. Bu tez çalışması; MEB Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı il ve ilçelerdeki ortaokullarda, görsel sanatlar eğitim ve öğretiminde karşılaşılan sorunları belirlemek ve bu sorunların çözümlerine yönelik çeşitli öneriler geliştirmek üzere görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin konuya ilişkin bakış açılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Öncelikle araştırmamın her aşamasında hoş görüşü, sabrı, akademik bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana yol gösteren tez danışmanım Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ'a; veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde emeği geçen Doç. Dr. İlhami BULUT'a; araştırmanın uygulama aşamasında yardımlarından dolayı tüm görsel sanatlar öğretmeni mesai arkadaşlarıma ve benden hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen kıymetli eşim Fatma ÖZGÖKÇE'ye minnet duygularımı sunar, sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ÖZET

Görsel sanatlar dersinin yapısal sorunlarının, görsel sanatlar öğretmenleri tarafından değerlendirilmesine yönelik olan bu tez çalışmasında, tarama yöntemi kullanılırken; veriler anket tekniğine dayalı olarak toplanmıştır. Bu tez çalışmasındaki anket, Elazığ il ve ilçelerindeki 79 ortaokuldan toplam 90 görsel sanatlar öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, görsel sanatlar öğretmenlerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler ışığında, görsel sanatlar öğretmenlerinin, ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı uygulama düzeyine büyük ölçüde ulaştıklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte katılımcıların karşılaştıkları; ortaokullardaki görsel sanatlar dersliği yokluğu, görsel sanatlar ders saatinin yetersizliği, görsel sanatlar dersine ve görsel sanatlar öğretmenine yönelik öğrenci-veli-müdür-öğretmen- toplum ilgisizliği, geçim sıkıntısı, ek iş yapma gerekliliği, kendini yetersiz hissetme gibi görsel sanatlar dersinin hedeflerine ulaşabilmesini engelleyen çeşitli sorunların varlığı da tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonunda, görsel sanatlar dersi öğretim programının, ortaokullarda en az sorunla uygulanabilmesi ve görsel sanatlar dersinin genel amaçlarına ulaşabilmesi için, her ortaokulun görsel sanatlar dersliğine sahip olması, görsel sanatlar ders saatlerinin haftada en az 2 saate çıkarılması, ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının, görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda geliştirilmesi gibi bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul, Görsel Sanatlar, Program Değerlendirme.

ABSTRACT

In this thesis study, in which Structural problems of the visual arts course is evaluated by visual arts course teachers; screening method is used and the data are collected based on the survey technique. Survey in this thesis study, is realized in the Elazığ city center and its boroughs, with the participation of the 90 Visual Arts teachers from 79 secondary schools.

In the research, in the light of the obtained data from the survey which are applied to visual arts teachers is confirmed that the teachers think that they could reach to the level of secondary school visual arts curriculum application in great extent. However, it is confirmed the existence of various problems which prevent reaching to the goals of the visual arts course, with the visual arts teachers face such as absence of visual arts courses, the inadequacy of course periods, the society indifference, towards to the visual arts course and the course teachers, financial difficulties, the necessity of doing extra job, feeling inadequate oneself.

At the end of the research, for the purpose of applying the visual arts and reaching its general purpose curriculum with the least problems, some suggestions are made such as owning a visual arts class of the secondary schools, raising the lesson hours to the least two hours in a week and developing of the visual arts curriculum in the directions of the visual arts teacher's views.

Keywords: Secondary School, Visual Arts, Evaluation of Program.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

1.GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.4. Araştırmanın Sayıtları.....	3
1.5. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Eğitim.....	5
2.2. Sanat.....	6
2.3. Sanat Eğitimi.....	6
2.3.1. Sanat Eğitiminin Önemi Ve Gerekliği	7
2.3.2. Sanat Eğitimi Tarihine Genel Bir Bakış	8
2.4. Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'si'ne Resim Eğitiminin Gelişimi.....	9
2.5. Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	11

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	13
3.1. İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Bursa İli Örneği).....	13
3.2. İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi.....	13
3.3. İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi.....	14
3.4. İlköğretim Okullarındaki Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri Ve Fiziki Altyapı Standartlarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi.....	14
3.5. Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler: Konya Örneği.....	14
3.6. Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkıları.....	15
3.7. İlköğretim İkinci Kademe Verilen Görsel Sanatlar Dersinin Algılanma Düzeyinin Araştırılması.....	15
3.8.Sanat Eğitimi Sorunu Olarak Ülkemizde İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Olan İlgisizlik Sebepleri.....	15

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM.....	16
4.1. Araştırmanın Modeli.....	16
4.2. Evren Ve Örneklem.....	16
4.3. Veri Toplama Aracı.....	17
4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	17

BÖLÜM V

5. BULGULAR VE YORUMLANMASI.....	18
5.1. Katılımcıların, <i>Kişisel Bilgilerine</i> İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	18
5.2. Katılımcıların, <i>Mesleki ve Okul Durumuna İlişkin Sorunlarına Ait Bulgular ve Yorumlanması</i>	21
5.3. Katılımcıların, <i>Öğretmen Anket Formuna</i> İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	27
5.3.1. <i>Öğretmen Alt Boyutuna</i> İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	27
5.3.2. Öğretmen Görüşlerinin, <i>Eğitim Programı Alt Boyutuna</i> İlişkin Değerlendirilmesi.....	38
5.3.3. Öğretmen Görüşlerinin, <i>Eğitim Ortamı Alt Boyutuna</i> İlişkin Değerlendirilmesi.....	52
5.3.4. Öğretmen Görüşlerinin, <i>Öğrenci Alt Boyutuna</i> İlişkin Değerlendirilmesi.....	59
5.3.5. Öğretmen Görüşlerinin, <i>Yönetim Alt Boyutuna</i> İlişkin Değerlendirilmesi.....	67

BÖLÜM VI

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	72
6.1. Sonuçlar.....	72
6.2. Öneriler.....	75
KAYNAKLAR.....	80
EKLER.....	87
ÖZGEÇMİŞ.....	97

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	18
2.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Sürelerine Göre Dağılımı.....	18
3.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı.....	19
4.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	19
5.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branşlarına Göre Dağılımı.....	20
6.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı.....	20
7.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okulda Çalışmaktan Memnun Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	21
8.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Okullarında Resim Atölyesinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması	22
9.	Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulda Resim Atölyesini Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımlar Açısından Yeterli Görüp Görmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	22
10.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleki ve İdari Dayanışma Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	23
11.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Aldıkları Ücret ve Ek İş Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	25
12.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Geçirmiş Oldukları Teftişin Mesleki Gelişimlerine Bir Katkısının Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	26
13.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branş Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	26
14.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleklerinde Yeterli Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	27
15.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersini Kimlerin Yürütebileceğine İlişkin	

	Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	28
16.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branşlarıyla İlgili Sempozyum ve Yayınları Takip Edip Etmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	29
17.	Öğretmenlerin Toplumun ve Velilerin Kendileri Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	30
18.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Hazırlanırken MEB'in Kendilerinin Görüşlerinden Yeterince Yararlanıp Yararlanmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	31
19.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime Gereksinim Duyup Duymadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	32
20.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenciler İle Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	34
21.	Öğretmenlerin Meslekte Tükenmişlik Duygusu Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	36
22.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derste Verimli Olup Olamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	37
23.	Resim Eğitimi Dersi İçin Haftada Bir Saatin Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	38
24.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programını Uygulama Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	39
25.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Öğretmen Kılavuz Kitabındaki Konu Anlatımlarının Yeterlilik Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	40
26.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersinin Sadece Eğlence Dersi Olarak Görülüp Görülmediğine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	41
27.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin <i>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</i> Etkinliklerini Uygulayıp Uygulayamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	42
28.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin <i>Görsel Sanat Kültürü</i> Etkinliklerini Uygulayıp Uygulayamadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	43
29.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Kazanımlara Yönelik Etkinlikleri Hazırlayıp Hazırlayamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	44
30.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Düzeylerinin Üzerinde Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve	

	Yorumlanması.....	45
31.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Gerçekleştirilebilecek Nitelikte Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	46
32.	Öğretmenlerin Kazanımların, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları ile Tutarlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	47
33.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımların Kendi içinde Tutarlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	48
34.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğretmene Yeterli Düzeyde Esneklik Tanıyıp Tanımadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	49
35.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrenciyi Merkeze Alıp Almadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	50
36.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Eğitsel İhtiyaç ve Beklentilerini Karşılıyıp Karşılamadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	51
37.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi İçin Yeterli Araç-Gerece Sahip Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	52
38.	Öğretmenlerin Atölye Ortamına Göre Sınıf Ortamında İşlenen Görsel Sanatlar Dersinin Verimlilik ve Disiplin Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	53
39.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Ortamının Gerekli Donanıma Fiziki Mekana ve Sergi Alanlarına Sahip Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	55
40.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Ortamının Yeterli Aydınlatmaya Sahip Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	58
41.	Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Diğer Derslere Gösterdikleri Önemi Verip Vermediğine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	59
42.	Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Yolu İle Öğrencinin Estetik Yanlarının	

	Geliştiğine İnanıp İnanmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	60
43.	Öğrencilerin Derse Malzeme Getirip Getirmedğine Ait Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	61
44.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi Derslerinin Seçmeli Olarak Verilmesi Gerektiğini Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması.....	62
45.	Öğrencilerin Dersi Önemseme İlgi ve Tutumlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	63
46.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrencilerin Derse Yönelik Akademik Algılarına ve Dersten Sınavlarda Soru Sorulmamasına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	65
47.	Okul Yönetiminin Sanat Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	67
48.	Öğretmenlerin Okul Yönetiminin Görsel Sanatlar Öğretmenlerini Destekleyip Desteklemediğine ve İşlemlerinde Adil Davranıp Davranmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	68
49.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Müze Gezileri Düzenlenmesi Konusunda Okul Yönetiminden İzin Almakta Zorlanıp Zorlanmadıklarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	69
50.	Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin, Okul Yönetiminin Yetenekli Öğrencileri Ödüllendirmesinin Gerekip Gerekmediğine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	70
51.	Okul Yönetiminin, Görsel Sanatlar Öğretmenlerine Karşı Üstenci Bir Dil Kullanıp Kullanmadığına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması.....	71

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TEOG: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş

Çev: Çeviren

Ed: Editör

BÖLÜM I

Bu tez çalışması altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve sayıtları ile belli başlı tanımlar üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde kuramsal çerçeve ele alınmıştır. Bu bölüm, eğitim, sanat, sanat eğitimi, Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'si'ne resim eğitiminin gelişimi, ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı ana başlıklarını içermektedir. Sanat eğitimi başlığında sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği; sanat eğitimi tarihine genel bir bakış alt başlıkları yer almaktadır. Üçüncü bölümde, konuyla ilgili araştırmalar özetlenmiştir. Dördüncü bölümde araştırmanın yöntemi; model, evren-örneklem, veri toplama aracı ve verilerin analizi başlıklarında incelenmiştir. Beşinci bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular; kişisel bilgiler, mesleki ve okul durumuna ilişkin sorunlar ve öğretmen anket formundan elde edilen verilerle ilişkili olarak yorumlanmıştır. Altıncı bölümde ise, araştırmanın ulaştığı sonuçlar ve araştırma sorunlarına yönelik öneriler; ayrıca kaynaklar, ekler ve özgeçmiş başlıkları yer almaktadır.

1. GİRİŞ

Araştırmada öğretmenlerden, öğrencilerden, okul yönetiminden, okuldan ve veliden kaynaklı birçok sorun araştırılmış ve belli sonuçlara ulaşmak üzere, bulgular yorumlanarak çeşitli sonuçlara ulaşıldıktan sonra bazı önerilerde bulunulmuştur.

Genel olarak değerlendirildiğinde, eğitim sistemimizin yaratıcı düşüncüyü körüklemekten çok hafızayı ölçmeye dayalı yapısından dolayı, ortaokul eğitim-öğretim süresinin sonunda gerçekleşen ortaöğretime geçiş sınavlarında sadece “temel dersler” olarak adlandırılan türkçe, matematik, sosyal bilgiler, din kültürü-ahlak bilgisi, ingilizce ve fen bilgisi derslerinden soruların çıkması ya da dersin diploma notuna etkisinin arttırılmaması gibi nedenler, öğrencilerin görsel sanatlar, müzik, teknoloji-tasarım gibi dersleri pek önemsememesine ve bu derslerin kazanımlarını gerçekleştirmek için çaba göstermemesine yol açmaktadır. Sadece öğrencilerle sınırlı kalmayan görsel sanatlar dersine olan ilgisizlik veli ve hatta yöneticilerce de tekrarlanmaktadır. Okul yönetici ve velilerin notların yüksek verilmesi yönünde görsel sanatlar öğretmenlerine baskısı da görülmeyen bir durum değildir.

Ders saatinin azlığı, öğrenci mevcutlarının sınıflar bazında çokluğu, atölye imkanlarının yokluğu, malzeme sıkıntısı, çoğu okulda öğretmen yokluğu gibi bir çok başka nedenle de ortaya çıkan sorunlar, eğitim-öğretimin bütünsel-çapraşık ilişkisini ve desenini bozmakta; öğrencilerin duyuşsal, psiko-motor ve yaratıcı yetilerinin gelişmemesine ya da körelmesine yol açmaktadır. Görsel sanatlar dersinin verimli ve etkin işlenişiyile öğrencilerin diğer derslerdeki başarılarının da artma eğilimi gösterdiği dikkate alınır, hayal gücünü ve yaratıcılığı zihinsel süreçlerle destekleyen bir derse daha fazla önem verilmesi gerektiği meydana çıkmış olur. Bu anlamda görsel sanatlar dersinin, sadece bir eğlence ve yetenek dersi olarak görülmemesi gerekmektedir. Çocuğun görsel-duyuşsal-düşlemsel düzlemlerde edindiği yeteneklerinin, zihinsel-düşünsel tüm süreçlerde eksik bırakılan görme, parçaları bir araya getirme, öğeler arasında anlamlı bir ilişki kurma, bütünleştirme, öğelerine ayırma, düzenleme, hayal etme, empati kurma, geleceği tasarlama gibi bir çok hayati yeteneği ortaya çıkararak çocuğun tüm başarılarının anahtarı olarak görülmesi gereken görsel sanatlar dersinin - aynı zamanda diğer tüm sanat ve bilim derslerinin de - kronikleşmiş bir çok sorundan arındırılması ve eğitim sistemimiz içerisinde modern bir anlayışla hak ettiği yere konulması, Türkiye'mizin geleceği açısından elzemdir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5-8. Sınıf görsel sanatlar dersinde karşılaşılan sorunları, öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlemek ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler sunmaktır.

Bu genel amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar şunlardır:

1. Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin mesleki ve okul durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin öğretmen anket formunda yer alan (i)“öğretmen”, (ii)“eğitim programı”, (iii)“eğitim ortamı”, (iv)“öğrenci” ve (v)“okul yönetimi” alt boyutlarına ilişkin görüşleri nasıldır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Görsel sanatlar dersinin uygulanması esnasında karşılaşılan sorunların, az sayıda araştırmaya konu olması, araştırmanın daha önce Elazığ ili genelinde ele alınmamış olması ve ortaokullarda görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri ve değerlendirmeleri doğrultusunda tespit edilerek, farklı çözüm önerilerinin ortaya çıkarılmasının sağlanması bakımından önem taşımaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Araştırmanın konusu ile ilgili görüşlerinde güncel durumu yansıtan örneklem grubu, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı Elazığ ili ve ilçelerindeki 79 ortaokulda görev yapan 90 görsel sanatlar öğretmeni ile sınırlıdır.

2. Araştırma yöntemi; araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygun olarak belirlenen, tarama modeli (survey) ile sınırlıdır.

3. Araştırma için gerekli olan bilgilere ulaşabilmek için, veri toplama kaynağı; araştırma ile ilgili literatür taraması ve görsel sanatlar öğretmenlerinin kişisel bilgi ve görüşlerinin saptanması için kullanılan anket metodu ile sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırma;

1. Araştırma için seçilen kaynakların gerçeği yansıtan bilgiler içerdiği,

2. Araştırmada, görüşlerine ve değerlendirmelerine başvurulacak olan ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerine tarafsız davranıldığı ve herhangi bir etkileme yoluna gidilmediği,

3. Araştırmanın amacı bakımından, doğru ve sağlıklı bir sonuç elde edebilmek için, tüm

ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerine gönüllülük esasına göre anket uygulaması yapıldığı,

4. Anket formunun uygun bir ortamda uygulanacağı ve örnekleme oluşturacak Elazığ ili ve ilçelerindeki ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerinin anket sorularını yanıtlarken, objektif oldukları sayıltılarına dayanarak gerçekleştirilmiştir.

1.5. Tanımlar

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi: Sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama disiplinlerinden oluşan sanat eğitimi anlayışıdır (Arnstine, 1990).

Eğitim: “Önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir.” (Arslan, 2009).

Görsel Sanatlar: Resim, heykel, mimari, grafik sanatlar, sinematomografi, fotoğrafı, moda tasarımı gibi çok fazla alanı kapsayan sanat dallarının tümüne denir (Dorukan, 2009).

Öğrenme: Bireyin davranışında görece kalıcı bir etki yaratan edimsel bir süreçtir (Arslan, 2009).

Öğretim: Eğitimin, belli bir plan ve program dahilinde, profesyonel kişilerce verilen bölümüdür (URL-1, 2016).

Sanat: “Duygu ve düşüncüyü hoşça giden uyum ve oranlarla anlatabilme yaratıcılığıdır.” (Çelik, 2013: 2).

Sanat Eğitimi: Yetenek ve yaratıcılığın geliştirilmesine dayanan estetik yönelimli eğitim etkinliklerinin bütünüdür (Yolcu, 2009).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim, formal-informal ve örgün-yaygın eğitim olarak iki sınıfta değerlendirilmektedir. Formal eğitim; belli bir plan ve program dahilinde yürütülen kalıcı ve kontrollü bir süreçken; informal eğitim tam aksine, amaçlı ve planlı olmayan ve kendiliğinden oluşan tesadüfi ve gelişigüzel bir süreçtir. Örgün eğitim; belli yaştaki bireyleri kapsayan, planlı ve okullarda örgütlenen kademeli ve sürekli eğitimidir. Yaygın eğitim; örgün eğitime girmemiş veya bu eğitimini yarıda bırakmış olanlara ilgilerine ve isteklerine göre verilen eğitimidir.

Psikolojik-bireysel ve sosyolojik-toplumsal olarak iki boyutu olan eğitimin en genel tanımını şöyle yapabiliriz: Bireyin, karşılaştığı yeni durumlara adapte olabileceği yetenek ve becerilerini edindiği, sorgulama ve analiz etme yetilerini geliştirebileceği ussal, duygusal ve davranışsal bir süreçtir. Aynı zamanda, geçmişini bilen ve geleceği biçimlendiren dengeli ve yenilikçi bireyleri yetiştirmek demektir (Tanilli, 1988). Psikolojik eğitim kuramı, bireyin gelecek başarılarını önceleyen bireysel yeteneklerinin geliştirilmesi için, ruhsal çözümler üzerinde yoğunlaşırken; sosyolojik eğitim kuramı, kültürel mirasın yeni nesillere aktarılmasına ve yeni nesillerin toplumsal değerleri özümseme ve uyarlanma ihtiyaçlarına yönelir (Gül, 2004).

Ülkemizdeki eğitim sistemi genel olarak yapısal sorunlar taşır. Türkiye ve benzeri gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemi ve sınav mantıkları, bağımsız fikir yürütme ve araştırma güdüsüne dayanmayıp, hazır bilgilerin belleğe alınıp bir süre sonra unutulmasına dayanan ezberci bir temelde yükselmektedir. Araştırma ve incelemenin olmadığı koşullarda, kendine ve bilgisine güvenmeyen öğrenciler öğretmene ve ders kitaplarına bağımlı kalmakta; öğrencilerin sorgulayıcı ve araştırıcı bir kişilik kazanmaları zorlaşmaktadır (Yurdakul, 2009).

2.2. Sanat

Sanat, yetenek ve hayal gücünün birleşerek, dış gerçekliğin zihinsel-duyuşsal bir biçimde ifade edilişi olarak tanımlanabilir. Zamansal, mekansal ve zamansal-mekansal ölçütler kullanılarak sanat; a) görsel sanatlar (resim, heykel, grafik vb.) b) İşitsel sanatlar (müzik, şiir vs.) c) Hem görsel hem işitsel sanatlar (tiyatro, opera vs.) olmak üzere üç ana kategoride sınıflandırılmaktadır (Bozkurt, 1995). “Genel olarak sanat; insanların, duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz, ritm gibi belli araç ve yöntemlerle bir amaç doğrultusunda, belli bir güzellik anlayışına göre etkili ve özgün bir biçimde ifade etme eylemidir” (Şahin ve Yağcı, 2012: 274).

Sanat kuramları ise genel kabul gören biçimiyle şu şekildedir:

- * Yansıtmacılık; konunun ön planda tutulduğu, gerçekliğin yapıta olduğu gibi yansıtılmaya çalışıldığı kuramdır.
- * Biçimcilik; sanat eserinin biçimsel öğelerinin yapıtta kompoze edilme biçim ve nitelikleriyle ilgili olan kuramdır.
- * Dışavurumculuk; yapıtın içeriği, anlamı ve duygusunu izleyicide uyandırmaya çalışan kuramdır.
- * İşlevselcilik; yapıtın toplumsal-ekonomik-kültürel bir düzlemde işlenmesine dayanan bir kuramdır (Boydaş, 2007).

2.3. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi kavramı, geniş anlamında, plastik sanatlar veya görsel sanatların ötesinde, tüm sanat dallarını kapsayıcı bir kavramken; dar ve yaygın kullanımında, görsel sanatlar alanındaki eğitim ve öğretim sürecini ifade eder (Kırıçoğlu, 2002). “Sanat eğitimi, çocuk ve ergeni bir sanatçı yapmayı amaçlamaz; çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişmekte olan kuşakları her alanda yaratıcılığa yönelten bir ders içi ve ders dışı etkinlikler bütünüdür” (San, 1982: 216).

Sanat eğitimi; bireyin zihinsel-duygusal yanlarını birlikte geliştirerek ona algılamada esneklik ve kavramsallaştırmada akıcılık ve düşünmede soyutlama gibi birçok yeti kazandırır. Sanat eğitiminin küçük yaşlardan itibaren verilerek, dengeli ve toplumsal duyarlılığı olan bireylerin yetiştirilmesi sağlanmalıdır (Aşılıoğlu, 2012). Sanat eğitimi, bireylere sanatsal bir duyarlılık kazandırabilecek temel ilke ve bakış açıları kazandırarak, estetik değerler kazanmış sorumlu bireyler yaratmayı kendine temel amaç edinmelidir. Eğitimin genel olarak verimli ve kaliteli olabilmesi, bilimsel derslere verilen ağırlığın sanatsal derslere de verilmesiyle mümkündür. Çocukların yaratıcılıklarını geliştirecek olan düşsel-duyuşsal-coşkusal potansiyellerinin açığa çıkartılmasını sağlayacak olan planlı ve sistemli bir sanat eğitiminin, karakterli ve dahi insanları arttıracaklarını öngörebiliriz (Dikici, 2001). Bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevler yüklenmiş olan sanat eğitimi, çağdaş eğitimin olmazsa olmaz bir parçası olmak durumundadır (İlhan, 1994). Sanat eğitiminin amacı, sanat için eğitim değil, sanatla birlikte eğitim olmalıdır. Ezberciliğe dayanan, zekayı ölçen yapısıyla çağımızın eğitim sistemi, yaratıcılığı, yenilikçi düşünmeyi ikinci plana atarak, sanat derslerinin değerini ve önemini yadsımaktadır (San, 1979).

Bir kaç sanat eğitimi kuramı vardır. Sanatsal yaratıcılığın yöntemsel ilkelerine ışık tutan sanat eğitimi kuramları şu şekildedir:

- a) Empresyonist Sanat Eğitimi: Gerçeğin algılandığı gibi yansıtılmasının kazandırılması gerektiğini savunur.
- b) Ekspresyonist Sanat Eğitimi: İçsel ve duyuşsal olanın özgürce dışa vurulmasını savunur.
- c) Sanat Eğitime Eğitsel ve Psikolojik Temel Kazandıran Sanat Eğitimi: Yansıtma yeteneğinin gelişimine yönelik ilke ve yöntemleri araştırır.
- d) Yaratıcı Sanat Eğitimi: Bireyin çok yönlü gelişmesi amacıyla, yaratıcı etkinlik ve süreçlere odaklanır (Ökten, 2001).

2.3.1. Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği

Sanat eğitimi kalitesinin yüksek olduğu ülkelerin, dünyanın önde gelen ülkeleri olduğu düşünüldüğünde, sanat eğitiminin gerekliliği gün yüzüne çıkmış olur. Sanat eğitimi, estetik bir vizyon; güçlü algılar; gerçeğe ulaşmada hayal gücünü kullanma; ulusal ve evrensel kültür

çeşitliliğinin farkına vararak empati geliştirme; psikolojik sağaltımla gelen iyi niyet ve etik davranışlar geliştirme; doğaya ve topluma saygılı olma gibi bir çok yetenek ve güdü geliştirme potansiyeliyle dünyayı daha yaşanır bir yer haline getirmek için çok önemli ve gerekli bir niteliğe sahiptir (Alakuş ve Mercin, 2007).

Döneme ve koşullara göre değişmekle beraber sanat eğitimi verilmesinin gerekçelerini genel ilkeler bağlamında şöyle belirleyebiliriz:

- a) Sanat; yaratıcılığı körükleyerek karar, analiz ve değerlendirme yetilerini geliştirir.
- b) Sanat; hayal gücünü işleterek, gerçeğe ulaşmanın farklı ve çok yönlü yollarını aramanın ve bu yönde çabalamanın kapılarını aralar.
- c) Sanat; kültürel-toplumsal farklılıkları ve çeşitlilikleri keşfetmeyi sağlayarak çok çeşitli önyargıları kırmayı ve empati kurmayı öğretirken sevgi ve dayanışmayı öğretir (Özsoy, 2003'den aktaran: Yazar, T., Aslan ve T., Şener, S., 2014).

2.3.2. Sanat Eğitimi Tarihine Genel Bir Bakış

Antik Yunan Uygarlığı'nın, görünenle gerçek arasındaki denge ve uyumun görsel bir ifadesi olduğunu vurguladığı güzellik ve estetik ilkeler, büyük Yunan filozoflarınca da kendi eserlerinde işlenmiştir. Aristoteles ve Platon'a göre, Bilim ve Felsefe yanında iyi bir sanat eğitimi de kişinin gelişimi ve mutluluğu için vazgeçilmezdir (Flavio, 1982). Platon'un, sanatı, akıllı bilgisizlikten arındıran entelektüel bir duyarlılık olarak görmesi, Antik çağın idealist dünyasının sanata bakış açısını ortaya serer (Kırıçoğlu, 2002).

Antik formların mükemmelliğini yeniden ortaya çıkaran Rönesans dönemi, perspektif ve yağlı boyanın keşfinin yardımıyla da, sanatçıyı görece özgün eserler vermeye iterek modern resim sanatının karakteristik ilkelerini bünyesinde toplamayı başarabilmiştir (URL-2, 2016). Aydınlanma çağı ise, Rönesans döneminin yarı bağımsız sanatçı profilini aşarak, sanatçıya bağımsız ve profesyonel bir kimlik kazandırmıştır (Kırıçoğlu, 2002)

Kübizm'e kadar, Rönesans ve Aydınlanma'nın, doğrusal perspektifi yanısıra insanı odağına alan estetik anlayışının teknik ve kuramsal yaklaşımları, Romantizm'le beraber yerini, tinsel-duyuşsal-zihinsel olanı yüceltmeye bırakmıştır. Empresyonizm'in ortaya çıkışıyla beraber, estetizmden ve modernizmden uzaklaşmanın kesin bir ifadesi olarak Avangard hareket

19. yüzyılda başlamıştır. Sanatın eğitimle olan ilişkisi, Avangard hareketle başlamış ve sanatsal etkinlik ve süreçler, pedagojik eğitimin temel bir bileşimi olarak uygulanmaya başlamıştır. Üniversiteler-arası işbirliği ve etkileşimi öngören, müfredatın merkezileşmesi ve ürün odaklı bir eğitimi savunan Bologna süreci ile beraber, sanat eğitimi bir bilgi üretim ve yayım yöntemi olarak ele alınmaya başlandı. Sanatla zanaati birleştirmeye çalışan ve çoğunlukla el becerisine dayanan Bauhaus ekolü'nün akademik formalizm yaklaşımlarının, zihinsel-duyuşsal nitelikleri desteklemedikleri eleştirileri, giderek sanat eğitimini; yetenek ve teknik becerinin yanı sıra, bireysel özgünlük ve düşünsel odaklanma işlevlerini de kapsayacak biçimde ilerletmiş oldu. 1900'lerin ilk yarısında Aristokratik-otoriter pedagojik sistemlerin yerine uygulanmaya çalışılan, "eşitlikçi-demokratik" bir eğitim anlayışıyla beraber, sanat ve performans bileşenleri değerini arttırmıştır. Duchamp sonrası sanat eğitimi uygulamaları ise, sanatın sınırlarını belirlemeye yönelik kavramsal çalışmalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Mimesis'ten Kübizm'e ve hatta Avangard'a kadar insanın bilişsel-toplumsal gelişimine koşulmuş olan sanat, günümüzde, "otonom" bir karaktere bürünmüştür. Sonuç olarak sanat eğitimi ve sanatsal pedagoji, gözlem ve deneyimle yenilenerek kendi yöntemlerini dinamik bir düzlemde geliştirmeye devam etmelidir (Kuru, 2016).

2.4. Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'si'ne Resim Eğitiminin Gelişimi

Meşrutiyet hareketinin batılılaşma yönelimli çabalarıyla, 1795 tarihinde kurulan Mühendishane-i Berri Humayun'da askeri amaçlarla ders programlarında yer bulabilen resim dersleri; perspektif, ışık-gölge ve hacimlendirme gibi batılı resim teknikleriyle okutulmaya ve uygulanmaya başlamıştır (Altinkurt, 2005). 19. yüzyılda, resim sanatı sivil eğitim kurumlarında da okutulmuş; resim eğitimi konusunda uzman yetiştirilmesi gerekliliği, Avrupa'nın başlıca ülkelerine öğrenciler yollanmasına yol açmıştır (Tansuğ, 1993). Mühendishane-i Berri Humayun okulundan yetişenler, Sultan Abdulaziz'in sanatı koruyucu ve destekleyici bir zemin sunduğu koşullarda, Avrupa'da gördükleri eğitimlerinin yanı sıra İstanbul'daki Batılı sanatçılardan öğrendiklerini yerli değerlerle sentezledikleri bir anlayışla daha çok manzara resimleri yapmışlardır (Tansuğ, 2006).

1883 yılında ilk Güzel Sanatlar Akademisi olan Sanayi-i Nefise Mektebi'nde resim eğitimi alanında özellikle portre ve figüratif çalışmalara ağırlık verilmiştir. İlk dönemlerinde Osmanlı azınlıklarına mensup öğrencilere eğitim sağlayan Sanayi-i Nefise Mektebi, daha

sonradan bu geleneğini kırarak Müslüman öğrencileri de bünyesinde toplamıştır. Sanayi-i Nefise Mektebi'ndeki resim atölyeleri, İbrahim Çallı öncülüğünde, yabancı hocaların egemenliğinden kurtularak Türk eğitimcilere teslim edilmiştir (Tansuğ, 1993).

Türk resminin doğacı ve gerçekçi temelde süregelen nitelikleri, 19. asırda ileri boyutlarda artan Batı etkisiyle yok olmayıp yerli unsurlarla kaynaşık bir biçimde zenginleşmiştir (Tansuğ, 2006). 1914 kuşağı sanatçıları, Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren belli aralıklarla gittikleri Avrupa'da benimseyip ülkemizde uyguladıkları sanat akımlarının birkaç ya da birkaç on yıl sonra değiştiğini görüyorlardı. 1935 yılıyla beraber ulusal bir sanat yaratma yönelimine giren bu sanatçı grupları, benimsedikleri Kübist ve dışavurumcu tarzlarını, Anadolu motifleriyle ya da İslami Sanat'ın öğeleriyle kaynaştırma yoluna giderek Anadolu insanının ve onun toplumsal yaşamının görünümelerini eserlerinde yansıtmış ve böylelikle halkın da anlayabileceği şekilde revize etmişlerdir.

Münih ve Paris'te aldıkları eğitimden sonra yurda dönen bu sanatçıların bir kısmı Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği etrafında toplanırken bir kısmı da D Grubu'nu kurmuşlardır. Batılı resim tekniklerini benimsemelerine rağmen farklı üslup arayışlarına giren bu sanatçılar, Çağdaş Türk Resminin oluşumuna önemli katkılarda bulunmuşlardır (Uzunoğlu, 2013: 155-157).

Tanzimat ile başlayıp Cumhuriyet döneminde büyük bir hız ve yoğunluk kazanan Batılılaşma hareketi, kurtuluş savaşını henüz gerçekleştirmiş bir ülkeyi kurtaracak tek reçete olarak görülmüş; hayatın tüm alanlarında uygulamaya sokulmuş fakat geniş halk kitlelerince benimsenememiştir. Ülkenin tüm sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamını kapsayan radikal değişiklikler, asıl amaç olan “muasır medeniyetler seviyesi”ne ulaşmak için yapılmıştır. Eğitim alanında da birçok bilim adamı ve sanatçı ülkeye getirilirken; birçok ülkemiz genci de yurt dışına eğitim almaya gönderilmiştir. Devletin ulusal bir sanat yaratma çabalarıyla beraber, Kurtuluş savaşını ve Atatürk ilke-inkılaplarını, Cumhuriyeti ve Cumhuriyet dönemi toplumsal yaşamını Anadolu insanının kavrayabileceği bir düzeye getirerek anlatmaya çabalayan bu sanatçılar, ulusal bir sanat yaratma iradesinin ilk örneklerini oluşturmuşlardır. Bu yönlü devlet destekli “Milli sanat” yaratma çabaları, çok partili sisteme geçildikten sonra sivil-bireysel çabalarla ilerletilmeye çalışılmıştır (Uzunoğlu, 2013). Bu amaçla, ülkemize davet edilerek çeşitli raporlar hazırlayan uzmanlardan biri olan John Dewey'in önerileri doğrultusunda, 1926 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da kurulduktan sonra, tüm okullarda atölyeler ve işlikler kurulması kararı alınmıştır. Resim

eğitimi, kolaydan zora doğru öğretim yöntemiyle verilmekteydi. Batı'ya öykünerek el işi bölümü kurulmuş daha sonra da bu iki alan birleştirilerek Resim-iş bölümü kurulmuştur. 1970'lere kadar, yansıtmacı-kopyacı bir anlayışla sürdürülen, geleneksel ve sadece yeteneği baz alan eğitim anlayışı; yerini, yavaş da olsa, yaratıcılığı ve girişimciliği ön plana alan yapılandırıcı bir anlayışa bırakmaya başlamış; sanatın, bireyin gelişimsel işlevlerine olan katkılarına odaklanmıştır (Aykut, 2006). Doğayı çalışmak, görmeyi öğretmek, imgelem gücünü geliştirmek gibi önerilerin sıklıkla dile getirildiği görülse de, programda ve uygulamada çizilecek veya yapılacak şeyin nasıl yapılacağına kesin bir şekilde anlatılarak örneklediği çizimlerin kopyalanması gibi yöntemlerin varlığı, resim-iş eğitiminde büyük çelişkileri de beraberinde getirmiştir. Maalesef ilerleyen yıllarda da resim-iş dersleri, başka derslerin beceri ve ifade gücü olarak sadece tamamlayıcı bir işlevi üstlenmiştir (Kırıçoğlu, 2002).

2.5. Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı

Talim Terbiye Kurulunun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı gün kararı ile ilköğretim ve ortaokulun birleştirilerek okutulduğu ilköğretim okullarında, dersin Resim-iş olan adı, ortaokulların ayrılmasıyla, Görsel Sanatlar olarak değiştirilmiştir (Kahraman, 2014).

Yapılandırmacı eğitim anlayışını ve “öğrenci merkezli” eğitim modelini temel alan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe sokulmuştur (Fidan, 2013). Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına göre, bilginin doğruluğu kişiye ve kültüre göre farklılaşacağına göre, bilginin üretilmesi ve kullanışlılığı önemlidir. Yapılandırıcı yaklaşım, bireye düşünmeyi öğretmek, bireyin keşfetmesini, karşılaştırmasını, anlamlı bağlantılar kurmasını, analiz etmesini ve sentezlemesini öğretmeyi amaçlamaktadır (Baş, 2009). Programın öğrenme-öğretme yaklaşımında; her çocuğun yaratıcı olduğu, bireysel farklılıklarının bulunduğu ve ders içi performanslarının önemli olduğu; çoklu ortam çalışmalarına yer verildiği; disiplinler-arası etkileşimin sağlandığı; yöntem-teknik zenginliğinin olduğu vurgulanır. Görsel sanatlar dersi öğretim programı; kazanımlar, etkinlikler, öğretme-öğrenme süreci, ölçme ve değerlendirme olmak üzere dört temel başlık etrafında şekillendirilmiştir (Türkkan, 2008). Kazanımlar ise, Görsel İletişim ve Biçimlendirme; Kültürel Miras; Sanat eleştirisi ve Estetik olmak üzere üç disiplin temelli alandan oluşmaktadır (MEB, 2017).

2008 yılına kadar iki ders saatinde işlenen görsel sanatlar dersi, bu yıldan itibaren bir saate düşürülmüştür. Bu durum sanat eğitimi açısından oldukça büyük gerilemeler yaratmıştır, Yukarıda sıralanan başlıca sorunlar göz önünde tutulduğunda, bir ders saatinde gerçekleşmesi istenen kazanımların öğrencilere kazandırılması gerçekçi görünmemektedir. Yeterli zaman, malzeme ve atölye ortamının olmamasından dolayı üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları hemen hemen hiç yapılamamaktadır. Haftalık ders saatinin yetersizliği, ulaşım aracı temin edememe ve izin konusundaki sıkıntılar, kültürel-sanatsal gezilerin yapılmasını ve doğal olarak “Kültürel Miras” ve “Sanat Eleştirisi ve Estetik” öğrenme alanlarındaki kazanımların öğrenilmesini ciddi biçimde kısıtlamaktadır (Aşılıoğlu, 2012).

Ortaokul görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan temel sorunlar genel olarak şu şekildedir:

1. Sınıflar istisnalar hariç, öğrencilerle tek tek ilgilenilemeyecek derecede kalabalıktır (Göknur, 2011).
2. Ortaöğretime geçiş sınavlarına hazırlık dönemlerinde görsel sanatlar dersi; etüt ve test çözme amacıyla kullanılır (Aşılıoğlu, 2012).
3. Diğer branş öğretmenleri ve velilerin çoğunluğu, görsel sanatlar dersini boş vakit ve eğlence olarak görürler (Kırıçoğlu, 2002).
4. Ders saatinin bir saat olması, etkinliklerin verimli bir şekilde bitirilmesini ve öğrencilerle yeterince ilgilenilmesini engeller (Aykut, 2006).
5. Çoğu okulda bu ders için oluşturulmuş atölye bulunmaz (Ertürk, 2013).

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. İlköğretim II. Kademe Görsel sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Bursa İli Örneği)

Fidan (2013), bu tez çalışmasında, ilköğretim okulları ikinci kademe görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” öğrenme alanına giren birçok çalışmayı - çizgisel çalışmalar, renkli çalışmalar, lekesel çalışmalar gibi - derslerinde uyguladıklarını fakat “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanını oluşturan sanat disiplinlerine -sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik gibi- yeterince yer vermediklerini ortaya koymaktadır. Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin, “Müze Bilinci” öğrenme alanı etkinliklerine gerek sınıf içinde gerekse sınıf dışında ara sıra yer verdikleri sonucuna ulaşmaktadır.

3.2. İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Ertürk (2013), bu tez çalışmasında, görüşlerine başvurduğu görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin çoğunluğunun, ders saatinin azlığından ve derslerin sınıf ortamında işlenmesinden şikayetçi olduğunu belirlerken; yeni görsel sanatlar programını ve dersin adının değişmesini olumlu karşıladığını aktarmaktadır. Görsel sanatlar öğretmenlerinin, programın kapsam ve içeriğini doğru bulmalarına karşın, ders saatinin azlığı; öğrenci sayılarının çokluğu; müze ve sergi gezilerinin yapılamaması; ailelerin görsel sanatlar dersine karşı önyargıları ve ilgisizlikleri gibi birçok kronikleşmiş sorunun, programın uygulanabilirlik olanaklarını kısıtladığını belirttiklerini aktarmaktadır.

3.3. İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Göknur (2011), bu tez çalışmasında, görüşlerine başvurduğu öğretmenlerin, programdaki kazanımların, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimine uygunluğu noktasında kararsızlık yaşadıklarını belirterek, ders saatlerinin yetersizliği, sınıf mevcutlarının genel olarak fazlalığı, fiziksel-ortamsal koşulların elverişsizliği gibi faktörleri de sıralayarak, konularla fazlasıyla örtüşmediğinin düşünüldüğü söz konusu kazanımların edinilmesinin gittikçe zorlaştığının altını çizmektedir.

3.4. İlköğretim Okullarındaki Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri Ve Fiziki Altyapı Standartlarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi

Atan ve Dalgakıran (2008) araştırmasında, incelemeye alınan okulların çoğunda atölye ya da çalışma odalarının bulunmayışı; atölyesi olan okulların bir kısmının çok çeşitli araç-gereç için elverişli olmaması; resim malzemeleri için bir deponun olmaması varsa da standartları karşılayamaması; öğrencilerin çalışmalarını saklayabilecekleri dolaplarının olmayışı varsa da kapasitelerinin kısıtlılığı gibi birçok sorundan bahsetmektedirler.

3.5. Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler: Konya Örneği

Gökay ve Özdemir (2010) araştırmalarında, fiziki-donanımsal şartların uygunsuzluğu, velilerin yanlış tutum ve davranışları, araç-gereç eksikliği ya da yokluğu, öğrenci-veli-yöneticilerin olumsuz tavırları, genel anlamda takdir görememe gibi nedenlerin, öğretmenlerin motivasyonlarını düşürdüğünü belirtmektedirler.

3.6. Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar

Türe (2007), araştırmasında, görsel sanatlar dersinin, öğrencinin el becerilerinin yanında imgesel-zihinsel yetilerine de katkılar sunduğu, görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlemiştir. Görsel sanatlar dersinde başarının diğer ders başarılarına da olumlu-yapıcı katkılarının olduğu, bilimsel-teknolojik yaratıcılığı ve buluşları desteklediği vurgulanmaktadır.

3.7. İlköğretim İkinci Kademedeki Verilen Görsel Sanatlar Dersinin Algılanma Düzeyinin Araştırılması

Dutkin (2012), çalışmasında, özellikle 8. Sınıf öğrencilerinin liseye yerleşme sınavlarına yönelik girdikleri stresli çabanın derse olan ilgiyi azalttığını; toplumun görsel sanatlar dersine karşı bilinçli bir eğitime tabii tutulması gerektiğini; ders için gerekli olan malzemelerin gerekirse ücretsiz verilmesinin düşünülmesini; müzelere ziyaretler için özel bir planlama ve bütçenin sağlanması gerektiğini; haftada bir ders saatinin yetersiz kaldığını ve donanımlı atölye ortamının sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

3.8. Sanat Eğitimi Sorunu Olarak Ülkemizde İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Olan İlgisizlik Sebepleri

Yazar, Aslan ve Şener (2014)'in yapmış oldukları araştırmada, görüşlerine başvurdukları öğretmenler tarafından, sanat eğitimi derslerinin sıralandığında, diğer dersler arasında son sırada düşünüldüğü, öğrencilerin maddi sorunlarının olduğu, velilerin derse olumsuz bir bakışlarının olduğu, hizmet içi eğitim konusunda yeterli çalışmanın olmadığı, dersliklerin yetersiz kaldığı, ders saatinin çoğu etkinlik için yeterli olmadığı, sanat eğitimi programlarının yetersizliği, dersin alan dışı öğretmenlerce yürütüldüğü, okul yönetiminin derse önemsemediği ifade edilmektedir.

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırmanın modeli”, “evren ve örneklem”, “veri toplama araçları”, “verilerin toplanması” ve “verilerin çözümlenmesi” başlıkları yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, tarama modeli (betimsel/survey) kullanılmıştır. Tarama modeli; gerçeğin hiçbir değişime uğratılmadan, olduğu gibi betimlenmesidir (Karasar, 2009). Tarama modeli anket modeli olarak da bilinir. Nicel bir araştırma tekniği olan anket, araştırmacının katılımı olmaksızın, araştırma konusu olan kişilere bireysel olmayan soruların yönlendirilmesidir (Ekiz, 2009). Nicel araştırmalar, kesin hipotez ve tanımlamalar; ilişkilerin doğası ve işleyiş yasaları; sayısal verilerin istatistiki geçerliği; örneklerin rastgele seçilimi; sonuçların kesin sayısal ifadesi gibi öznel olmayan olgucu, nesnel ve deterministik bir kapsama sahiptir (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Demirel ve Çakmak, 2013).

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim yılında, Elazığ il ve ilçelerinde MEB’e bağlı tüm resmi ortaokullarda görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır. 2016-2017 yılına ait verilere göre, Elazığ ilinde 106 görsel sanatlar öğretmeni görev yapmaktadır. Buna göre araştırmanın evreni 106 öğretmenden oluşmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiğinden ayrıca örneklem seçimine gidilmemiştir. Buna göre, araştırmanın örneklemine, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında, Elazığ il ve ilçelerindeki MEB’e bağlı 79 resmi ortaokulda olmak üzere, 90 ortaokul görsel sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır.

4.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmaya ilişkin veri toplama aracı, Yazıcı (2009) tarafından geliştirilen “Müzik Öğretmeni Anketi” kullanılmıştır. “Müzik Öğretmeni Anketi” bir takım değişiklikler yapılarak, “Görsel Sanatlar Öğretmeni Anketi” şeklinde uyarlanmıştır. Öğretmenlerin, “Ortaokul Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar” hakkındaki düşüncelerine ulaşabilmek amacı ile Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi’nde görev yapan eğitim bilimleri uzmanlarının görüş ve önerileri doğrultusunda hazırlanan ve üç bölümden oluşan anket; Kişisel Bilgiler, Mesleki Ve Okul Durumuna İlişkin Bilgiler ve Öğretmen Anket Formunu içermektedir. “öğretmen”, “eğitim programı”, “eğitim ortamı”, “öğrenci” ve “okul yönetimi” alt boyutlarından oluşan Öğretmen Anket Formu, *hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla ve her zaman* şeklinde derecelendirilmiştir.

Öğretmen Anket Formunun Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı 0,80 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla anketin, yüksek güvenirliğe sahip olduğu kabul edilmektedir.

4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bir açık uçlu soru olmak üzere, toplam 68 maddeden oluşan veri toplama aracı öğretmenlere elden dağıtılarak belli bir sürenin sonunda tekrar aynı şekilde toplanmıştır. Buna göre 90 görsel sanatlar öğretmenine anket uygulanmıştır.

Veriler, “SPSS 21.00” paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin isimleri ve kişisel bilgilerinin açıklanmadığı “Görsel Sanatlar Öğretmen Anketi”yle, öğretmenlerin görüşleri belirlenerek yorumlanmış ve değerlendirilmiştir.

BÖLÜM V

5. BULGULAR VE YORUMLANMASI

5.1. Katılımcıların, *Kişisel Bilgilerine* İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin; cinsiyet, görev süresi, mezuniyet, eğitim durumu, branş ve görev yeri değişkenlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	(f)	(%)
Erkek	49	54,4
Kadın	41	45,6
Toplam	90	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların 49'unun (% 54,4) erkek, 41 'inin (% 45,6) ise kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Sürelerine Göre Dağılımı

Görev süresi	(f)	(%)
1 - 5 yıl	7	7,8
6 - 10 yıl	26	28,9
11 -15 yıl	29	32,2
16 yıl ve üzeri	28	31,1
Toplam	90	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 7,8'inin, 1-5 yıl; % 28,9'unun, 6-10 yıl; % 32,2'sinin, 11-15 yıl; % 31,1'inin se 16 yıl ve üzeri bir çalışma süresine sahip oldukları görülmektedir. Deneyimli öğretmenlerin sayısının bir hayli fazla olduğu

görülmektedir. Öğretmenlerin sadece % 7,8'inin 5 yılını doldurmamış olduğu görülürken, 6 yıl ve üzeri bir süreyi devirmiş olan deneyimli öğretmenlerin sayısal üstünlüğü göze çarpmaktadır. Bu durumun, ankete katılan öğretmenlerin, ankete verdikleri cevaplarda bir olgunluğu ve bilinci yansıttıkları düşünülebilir.

Tablo 3. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezuniyet	(f)	(%)
Eğitim Enstitüsü	4	4,4
Eğitim Fakültesi Resim Eğitimi Bölümü	81	90
Güzel Sanatlar Fakültesi	5	5,6
Toplam	90	100,0

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 4,4'ünün eğitim enstitüsü, % 90'ının eğitim fakültesi resim eğitimi bölümü ve % 5,6'sının da güzel sanatlar fakültesinden mezun oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin % 90'ının eğitim fakültelerinden mezun olduğu görülmektedir. Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri derslerinin, görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrencilere yaklaşım ve dersin işleniş gibi hususlarda daha verimli ve yeterli bir süreci işlettiği düşünülebilir. Ayrıca Yazıcı (2009), eğitim fakültelerinde verilen pedagojik formasyon eğitiminin, öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımında ve derslerinin verimli işleminde büyük önemi olduğunu belirtmektedir.

Tablo 4. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	(f)	(%)
Lisans	83	92,2
Yüksek Lisans	7	7,8
Toplam	90	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 92,2'sinin lisans mezunu, % 7,8'isinin ise, yüksek lisans mezunu oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin akademik yükselme isteklerinin olmadığına görüldüğü bu tablo, öğretmenlerin ortaokul öğretimine odaklanmış olduklarının bir göstergesi olarak düşünülürse, okullarında daha özverili ve istekli oldukları veya olabilecekleri düşünülebilir.

Tablo 5. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branşlarına Göre Dağılımı

Branş	(f)	(%)
Grafik	26	28,9
Heykel	7	7,8
Özgün Baskı	3	3,3
Resim	54	60
Toplam	90	100,0

Tablo 5 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 28,9'unun grafik, % 7,8'inin heykel, % 3,3'ünün özgün baskı ve % 60'ının da resim branşında uzmanlaştıkları görülmektedir. Ortaokul müfredatının çizim ve desen ağırlıklı yapısı düşünüldüğünde, katılımcıların çoğunluğunun, derslerin işlenişinde daha pratik ve geniş yelpazeli materyal ve yaklaşımları sunabileceği varsayılabilir.

Tablo 6. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı

Görev Yeri	(f)	(%)
İl	59	65,6
İlçe	31	34,4
Toplam	90	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 65,6'sının ilde, % 34,4'ünün ise, ilçelerde görev yaptıkları görülmektedir.

5.2. Katılımcıların, Mesleki ve Okul Durumuna İlişkin Sorunlarına Ait Bulgular ve Yorumlanması

Tablo 7. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okulda Çalışmaktan Memnun Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görev Yaptığınız Okulda Çalışmaktan Memnun musunuz?	(f)	(%)
Evet	73	81,1
Hayır	17	18,9
Toplam	90	100

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin % 81,1'inin, okullarında çalışmaktan memnun oldukları, % 18,9'unun ise tam tersine memnun olmadıkları görülmektedir. Konuya ilişkin olarak Şahin (2013), mesleki monotonluğun, öğrencilerin bir kısmının motivasyon ve disiplin sorunlarının, meslektaşlarından ve okul yönetiminden destek ve takdir görememe durumunun ve benzeri bir dizi etkenin, öğretmenlerin iş doyumu duygularını körelttiğini ve mesleki memnuniyetlerini azalttığını belirlemektedir. Okulun bir binadan öte, insanın, merkezinde olduğu bir çevre olduğu unutulmamalıdır. İnsani ilişkiler bağlamında verimli ve etkin olabilen okul yaşamının, öğreticiyi ve öğreneni ortak bir amaç zemininde buluşturabilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin iş memnuniyetinin sağlanması için, eğitimin öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve veli ayaklarında sürekli bir koordinasyonun ve iletişimin sağlanması ve şartların daha da iyileştirilmesi önemlidir.

Tablo 8. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Okullarında Resim Atölyesinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görev Yaptığınız Okulda Resim Atölyesi Var mıdır?	(f)	(%)
Evet	26	28,9
Hayır	64	71,1
Toplam	90	100

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmenlerin % 28,9'unun görev yaptıkları okulda bir atölyeye sahip oldukları görülürken, % 71,1'inin ise bu olanaktan yoksun oldukları görülmektedir. Okullarında resim atölyesi olan görsel sanatlar öğretmenlerinin sayısı toplam öğretmen sayısının üçte birinden azdır. Konuya ilişkin olarak Ertürk (2013) yapmış olduğu bir araştırmada, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 15'inin, derslerini atölye ortamında işledikleri, % 85'inin ise, atölye ortamında işlemedikleri yönünde benzer bir bulguya ulaşmıştır. Dersin atölye ortamında işlenmesi, resim malzemelerinin saklanabilmesine ve birçok uygulamanın yapılabilmesine olanak vererek yetersiz olan ders saatinde bitirilemeyen etkinliklerin sağlam bir biçimde devam ettirilmesine imkan tanımaktadır. Nitelikli bir atölye ortamında, disiplin sorunlarının da belli bir seviyenin altında tutulabileceği düşünülmektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Okullarındaki Resim Atölyesini Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımlar Açısından Yeterli Görüp Görmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görev Yaptığınız Okulda Resim Atölyesi Varsa, Atölyeyi Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımlar Açısından Yeterli Görüyor musunuz?	(f)	(%)
Evet	15	55,6
Hayır	12	44,4
Toplam	26	100

Tablo 9 incelendiğinde atölyesi olan okullarda çalışan 27 öğretmenin % 55,6'sının, atölyelerini görsel sanatlar dersi öğretim programında öngörülen kazanımlar açısından yeterli buldukları, % 44,4'ünün ise atölyelerini yeterli bulmadıkları görülmektedir. Konuya ilişkin olarak, Atan ve Dalkıran (2008) yapmış oldukları araştırmada; araştırma kapsamındaki

okulların tümünde, görsel sanatlar dersliklerinin araç-gereç bakımından yetersiz olduğu, öğrenci başına düşen 150 metrekairelik standart derslik alanının yeterli olmadığı, ortamı karartmak için siyah perde olmadığı ve koku yapıcı ve uçucu malzemelerin solunmasının önüne geçmek amacıyla gereken özel havalandırma düzeneği olmadığını ifade etmektedirler. Ayrıca Yazar, Aslan ve Şener (2014)'in yapmış oldukları bir araştırmada, dersliklerin, atölyelerin eksik, var olanların da donanım yönünden eksik olduğunu belirtmektedirler. Nitelikli bir görsel sanatlar dersi eğitimi için gerekli araç ve gereçlerle donatılmış sınıflardan bağımsız atölyelerin rahat ve verimli bir çalışma atmosferi açısından önemlidir (Dutkin, 2012). Atölyelerin; lavabo, depo, aydınlatma, araç-gereç gibi donanımsal ve fiziksel sorunlarının giderilmesinin yeterlilik açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir. Var olan atölyelerin nitelik açısından yetersiz oldukları görülmektedir. Sınıflardan bozma ve sadece adı atölye olan işliklerde verimli bir sürecin işletilemeyeceği söylenebilir. Öğrencilerin ve öğretmenin yeteneklerini açığa çıkartarak bunları geliştirebileceği huzurlu ve rahat bir çalışma ortamının sağlanması, çocukların akademik bir amaç geliştirmesine, özgüven kazanmasına ve ruhunu dinlendirmeye etkin bir biçimde yol açacaktır. Görsel sanatlar dersi altyapı standartlarına yönelik bu tür sorunların devam ediyor oluşu düşündürücüdür.

Tablo 10. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleki ve İdari Dayanışma Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Mesleğinizi İcra Ederken Meslektaşlarınızla Dayanışma İçinde Olduğunuzu Düşünüyor musunuz?	(f)	(%)
Evet	70	77,8
Hayır	20	22,2
Mesleğinizi İcra Ederken Okul Yönetiminden Destek Alıyor musunuz?		
Evet	69	76,7
Hayır	21	23,3
Okul Yönetimiyle İletişim Sorunları Yaşıyor musunuz?		
Evet	18	20,0
Hayır	72	80,0

Tablo 10 incelendiğinde, “Mesleğinizi İcra Ederken Meslektaşlarınızla Dayanışma İçinde Olduğunuzu Düşünüyor musunuz” maddesine ilişkin olarak görsel sanatlar öğretmenlerinin %

77,8'inin meslektaşlarıyla dayanışma içerisinde olduklarını, % 22,2'sinin ise, dayanışma içinde olmadıklarını bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenin, mesleğini icra ederken meslektaşlarıyla dayanışma içinde olmaması, iş yerinde ortak çalışma atmosferinin oluşmadığı, ortak duygu ve empatinin oluşturulamadığı algısını güçlendirmektedir. Konuya ilişkin olarak Gökay ve Özdemir (2010), görsel sanatlar öğretmenin, gerek zümre öğretmen arkadaşları gerekse diğer branş arkadaşlarıyla olan iletişimi ve uyumunun, öğretmen motivasyonunu oldukça etkilediğini belirtmektedirler. Öğrencilerin, öğrenmelerinin ve gelişimlerinin yükseltilmesi hedefine odaklandırılan eşgüdümlü bir eğitim ortamı, öğretmenlerin dayanışma ve birliktelik duygularını sağlamlaştırdığı ölçüde, mesleki motivasyonu ve doyumu sağlayarak, etkili bir okul atmosferi oluşturduğu unutulmamalıdır (Arslan ve Sünbül, 2006).

“Mesleğinizi İcra Ederken Okul Yönetiminden Destek Alıyor musunuz” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 76,7'sinin mesleklerini icra ederken, okul yönetiminden destek aldıklarını, % 23,3'ünün ise, destek almadıklarını bildirdikleri görülmektedir. Ayrıca Cemaloğlu ve Kayabaşı (2007), meslektaş ya da yöneticilerden destek alan öğretmenlerin herhangi bir kaynaktan yeterince desteklenmeyen öğretmenlere göre kişisel başarılarının daha yüksek, diğer taraftan duygusal tükenme ve duyarsızlaşmanın daha düşük olduğunu bildiren pek çok araştırmanın bulunduğunu belirtmektedirler. Görsel sanatlar öğretmenlerinin okul yönetiminden yeterli desteği alamamasının nedenleri arasında; okul yönetiminin görsel sanatlar dersine yönelik önyargıları, akademik başarının ön planda tutulduğu durumlarda, okul yönetiminin görsel sanatlar dersine olan ilgisizliği, öğretmenle okul yönetimi arasındaki gelişebilecek kişisel sorunlar düşünülebilir. Öğretmenlerin çalışma memnuniyetlerinin artırılmasının; mesleki verimlilik ve dayanışmanın sağlanması açısından çok önemli olduğu yukarıda görülmüştü. Burada okul yönetiminin liderlik gücü devreye sokularak, ortak etkinlik ve paylaşımların önü açılarak mesleki dayanışmanın önündeki engeller aşılabılır.

“Okul Yönetimiyle İletişim Sorunları Yaşıyor musunuz” sorusuna karşılık olarak, öğretmenlerin % 20'sinin okul yönetimiyle iletişim sorunları yaşadıklarını, % 80'inin ise, yaşamadıklarını bildirdikleri görülmektedir. Okul yönetimlerinin, karar mekanizmalarına öğretmenleri katmaları ve onların görüşlerini dinlemeleri; iletişimsel kanalları açmaları ve öğretmenlerin iş doyumlarının sağlanması açısından çok önemlidir (Şahin, 2013). Okul yönetiminden destek almadıklarını belirten öğretmenlerin oranıyla, iletişim sorunları yaşadıklarını belirtenlerin oranı birbirine çok yakındır. Dolayısıyla, okul yönetiminin görsel sanatlar öğretmenleriyle iletişim sorunlarının öğretmenlerin görebileceği desteği azalttığı ya da

ortadan kaldırdığı söylenebilir.

Tablo 11. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Aldıkları Ücret ve Ek İş Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Aldığınız Ücretin Yaşam Standartlarınızı Karşılıdığını Düşünüyor musunuz?	(f)	(%)
Evet	42	46,7
Hayır	25	27,8
Kısmen	23	25,5
Toplam	90	100

Ek İş Yapıyor musunuz?		
Evet	7	7,8
Hayır	83	92,2
Toplam	90	100

Tablo 11 incelendiğinde, “Aldığınız Ücretin Yaşam Standartlarınızı Karşılıdığını Düşünüyor musunuz” maddesine ilişkin olarak görsel sanatlar öğretmenlerinin % 46,7’sinin aldıkları ücretin yaşam standartlarını tamamen, % 25,6’sının ise kısmen karşılıdığını düşündükleri, % 25,5’inin ise karşılamadığını düşündükleri görülmektedir. Bu bulgulara benzer şekilde, Gökay ve Özdemir (2010) de yapmış oldukları araştırmada benzer bulgulara ulaşmışlardır. Araştırmalarında, öğretmenlerin sadece % 48,2’sinin aldıkları ücreti yeterli buldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunlukla ek ders bulamamaları; ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasından dolayı, hafta sonu tamamlama kurslarında görsel sanatlar dersine yer verilmemesi; verilse de saatinin az olması ve bir süre sonra kapatılması; bununla birlikte, öğretmenlerin eşlerinin çalışmaması ya da ek bir gelirlerinin olmaması gibi durumlar, görsel sanatlar öğretmenlerinin bir kısmının standart bir yaşam sürdürememesinin nedenleri olarak düşünülebilir.

“Ek İş Yapıyor musunuz” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin % 7,8’inin ek iş yaptığı, % 92,2’sinin ise, ek iş yapmadığı ortaya çıkmıştır. Buna göre, öğretmenlerin üçte birine yakınının aldıkları ücretin yaşam standartlarını karşılamadığını belirtmesine rağmen, neredeyse tamamı ek bir iş yapmamaktadırlar. Öğretmenlerin ek iş yapmama sebebi olarak, öğretmenlerin öğretmene yakışacak nitelikli bir ek işi bulamaması ve böyle bir iş için gereken zamana sahip

olamaması düşünülebilir.

Tablo 12. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Geçirmiş Oldukları Teftişin Mesleki Gelişimlerine Bir Katkısının Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Geçirmiş Olduğunuz Teftişin Mesleki Gelişiminize Bir Katkı Sağladığını Düşünüyor musunuz?	(f)	(%)
Evet	20	22,2
Hayır	70	77,8
Toplam	90	100

Tablo 12 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 77,8'inin geçirilen teftişin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını, % 22,2'sinin ise sağlamadığını düşündükleri görülmektedir. Buna göre, teftişe katılanların görsel sanatlar alanında uzmanlığı bulunmayan kişiler olmasının büyük bir etkisi olduğu söylenebilir. Teftişe katılanların, teftiş yaptıkları branşlarla ilgili, branş öğretmeninden daha fazla bilgiye sahip olması gerekmektedir (Sun, 1969).

Tablo 13. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branş Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Bir Fırsat Verilse Branşınızı Değiştirir misiniz?	(f)	(%)
Evet	19	21,1
Hayır	71	78,9
Toplam	90	100

Branşınızı Bir Başkasına Önerir misiniz?		
Evet	77	85,6
Hayır	13	14,4
Toplam	90	100

Tablo 13 incelendiğinde, “Bir Fırsat Verilse Branşınızı Değiştirir misiniz” maddesine görsel sanatlar öğretmenlerinin % 78,9'unun branşlarını değiştirmek istemediği, % 21,1'inin ise istediği görülmektedir. Nitekim okul yönetiminden, iş arkadaşlarından yeterince destek

görememe, maddi sorunlar, öz yeterlilik algılarının düşüklüğü, öğrencilerle disiplin ve iletişim sorunları, velilerle olan iletişimsizlik ve sosyo-demografik sıkıntılar gibi birçok etkenden dolayı, öğretmenler branşlarını değiştirmek istemektedir (Yazıcı, 2009). Görsel sanatlar dersinde karşılaşılan sorunların çözümlerine ilişkin olarak Kahraman (2014)'ın yapmış olduğu bir araştırmada, öğretmenler tarafından, dersin branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerektiği belirtmekte ve branş öğretmenin olmadığı durumlar için ise sınıf öğretmenlerine alan ile ilgili hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

“Branşınızı Bir Başkasına Önerir misiniz” maddesine, öğretmenlerin % 85,6'sının branşını bir başkasına önermek istediği, % 14,4'ünün ise branşını bir başkasına önermek istemediği görülmektedir. Dolayısıyla araştırma bulgusundan, öğretmenlerin büyük bir kısmı, branşlarını bir başkasına önermek istediği ortaya çıkmıştır.

5.3. Katılımcıların, *Öğretmen Anket Formuna* İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

5.3.1. *Öğretmen Alt Boyutuna* İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Tablo 14. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleklerinde Yeterli Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Mesleğimde Yeterli Olduğumu Düşünmüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	53	58,9
Nadiren	13	14,4
Bazen	24	26,7
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 14 incelendiğinde, öğretmenlerin yarısından fazlasının (% 58,9) mesleğinde yetersiz olduğunu hiçbir zaman düşünmediği görülmektedir. Öğretmenlerin % 14,4'ünün nadiren ve % 26,7'sinin ise bazen olmak üzere, mesleklerinde yeterli olmadıklarını düşündükleri görülmektedir. Nadiren ve bazen cevaplarını dikkate aldığımızda, öğretmenlerin bu algılarının oluşmasında alan bilgisi yeterliliğinden çok, uygulamada karşılaşılan bir takım

sorunlarının olduğu düşünülmektedir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersini Kimlerin Yürütebileceğine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Ortaokul Görsel Sanatlar Dersine Sadece Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Girmesi Gerektiğini Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	7	7,8
Nadiren	-	-
Bazen	5	5,5
Sıklıkla	6	6,7
Her Zaman	72	80,0
Toplam	90	100

Tablo 15 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 5,5'inin nadiren, % 6,7'sinin bazen ve % 80'inin her zaman olmak üzere görsel sanatlar dersine sadece görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin girmesi gerektiğini düşündükleri, % 7,8'inin ise düşünmedikleri görülmektedir. Yeterli düzeyde motive olamadıkları halde, öğretmenlerin neredeyse tümünün, branşlarını önemsedikleri ortaya çıkmıştır. Görsel sanatlar öğretmenleri derslerine sadece bu alanda yetişmiş, bu branşta ihtisaslaşmış üniversite mezunlarının girmesi gerektiğini belirterek, görsel sanatlar dersinin özgün ve özgül anlamında değerini ve önemini vurgulamış olmaktadır. Zira, her dersin içeriği ve işleyişi farklıdır. Her dersin uygulanmasında çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı da aşıkardır. Görsel sanatlar dersinin öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlarının öğrencinin eğitim sürecinde bütünlüklü bir kişilik edinebilmesinin öncelikli yolunun neyi, niçin, hangi zamanda ve nasıl uygulayacağını bilen alanında uzman öğretmenden geçtiğinin unutulmaması gerekmektedir.

Tablo 16. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Branşlarıyla İlgili Sempozyum ve Yayınları Takip Edip Etmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlarla İlgili Sempozyum ve Yayınları Takip Ediyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	11	12,2
Nadiren	9	10,0
Bazen	21	23,3
Sıklıkla	41	45,6
Her Zaman	8	8,9
Toplam	90	100

Tablo 16 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 12,2'sinin hiçbir zaman branşlarıyla ilgili sempozyum ve yayınları takip etmedikleri; % 10'unun nadiren, % 23,3'ünün bazen, % 45,6'sının sıklıkla ve % 8,9'unun ise her zaman takip ettikleri görülmektedir. Katılımcıların yarıdan fazlası, görsel sanatlarla ilgili sempozyum ve yayınları sürekli olarak takip ettiklerini ifade etmektedir. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğretmenlerin, alanlarında kendilerini geliştirmeye ve yetkinleştirmeye çalıştıkları, bu yönde bir gayret içerisinde oldukları söylenebilir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Toplumun ve Velilerin Kendileri Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Velilerin Görsel Sanatlar Öğretmenleriyle İletişim Kurmadıklarını Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	7	7,8
Nadiren	8	8,9
Bazen	13	14,4
Sıklıkla	30	33,3
Her Zaman	32	35,6
Toplam	90	100
Toplumun Görsel Sanatlar Öğretmenlerine Diğer Öğretmenlere Kıyasla Daha Az Değer Verdiklerini Düşünüyorum		
Hiçbir Zaman	5	5,5
Nadiren	6	6,7
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	22	24,4
Her Zaman	42	46,7
Toplam	90	100

Tablo 17 incelendiğinde, “Velilerin Görsel Sanatlar Öğretmenleriyle İletişim Kurmadıklarını Düşünüyorum” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin yarıdan fazlasının (%69,1), velilerin kendileriyle etkili bir iletişim kuramadıkları yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Tabloda, velilerle iletişim sorunlarının yoğun bir biçimde yaşandığı görülmektedir. Konuyla ilgili olarak, Aşlıoğlu (2012) velilerin, öğretmenlerin ve genel olarak toplumun büyük bir bölümünün, görsel sanatlar dersini; sınav başarısına hiçbir katkısı olmayan, gereksiz bir ders olarak gördüklerini, bu dersin kazanımları konusunda çocukları güdüleme ihtiyacı hissetmediklerinin altını çizmektedir. Velilerin bu derse karşı ilgisizliklerine ve vurdumduymazlığına yönelik olarak, velilerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Gökür, 2011). Okul, öğrenci ve veli arasındaki diyalogun etkin bir biçimde kurularak sanatın, sanat eğitiminin önemi ve gerekliliğinin anlatılarak velilerin bilinçlendirilebileceği seminerler düzenlenebilir (Gökay ve Özdemir, 2010).

“Toplumun Görsel Sanatlar Öğretmenlerine, Diğer Öğretmenlere Kıyasla Daha Az

Değer Verdiklerini Düşünüyorum” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 6,7’sinin nadiren, % 16,7’sinin bazen, % 24,4’ünün sıklıkla ve % 46,7’sinin ise her zaman toplumun görsel sanatlar öğretmenlerine, diğer branşlara nazaran daha az değer verdiklerini düşündüğü; % 5,6’sının ise düşünmediği görülmektedir. Konuyla ilişkili olarak, Tok (1997)’un araştırmasında benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır, Araştırmada öğretmenlik mesleğinin çevrede saygınlık uyandıran bir meslek olduğu görüşüne katılımın % 36, kararsızların oranının da % 38 olduğu saptanmıştır. Bu sonuçların ortaya çıkmasında, görsel sanatlar dersinin akademik yönelimli bir ağırlığının olmayışının önemli bir etkisi olduğu düşünülebilir. Zira, liseye giriş sınavlarında yer verilen derslerin veliler tarafından çok önemsendiği herkesin malumdur. Nitekim Özsoy (2003)’a göre, eğitimle ilgili makamlar, okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin sanatsal derslere ve özelde görsel sanatlar dersine yönelik ilgileri ve beklentileri en alt seviyededir. Eğitim-öğretim sürecine yakınlığı dolayısıyla toplumun eğitimle ilgili eğilimlerini yansıtan en önemli toplumsal kesiminin veliler olduğu düşünüldüğünde, velilerin görsel sanatlar öğretmenleriyle ilgili iletişim sorunlarını toplumun genel bakış açısına yaymak anlamsız görünmemelidir. Bu anlamda, toplumun görsel sanatlar öğretmenlerine diğer öğretmenlere kıyasla daha az değer verdiğini düşünmeleri; öğrenci velilerin tavır ve davranışlarının doğrudan bir yansıması olduğu gibi, toplumun sanata ve sanatçıya olan genel bakışının da bir yansıması olarak düşünülmelidir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Hazırlanırken MEB’in Kendilerinin Görüşlerinden Yeterince Yararlanıp Yararlanmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Hazırlanırken MEB’in		
Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşlerinden Yeterince Yararlandığına İnanıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	8	8,9
Nadiren	33	36,7
Bazen	38	42,2
Sıklıkla	5	5,5
Her Zaman	6	6,7
Toplam	90	100

Tablo 18 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 36,7’sinin nadiren, %

42,2'sinin bazen, % 5,6'sının sıklıkla ve % 6,7'sinin ise her zaman olmak üzere, MEB'in kendi görüşlerinden yeterince yararlandığına inandıkları; % 8,9'unun ise inanmadıkları görülmektedir. Konuyla ilişkili olarak, Tok (1997)'un araştırmasında, öğretmenlerin % 60'ının, erkeklerin ise % 88'inin, öğretmenliği ilgilendiren önemli kararların, kendilerinin görüşüne başvurulmadan alındığı yönünde bulguya rastlanmıştır. Görsel sanatlar dersi öğretim programı hazırlanırken MEB'in öğretmenlerin görüşlerinden yeterince yararlanıp yararlanmadığının sorulduğu bu tabloda, araştırmaya katılan öğretmenlerin MEB'in program hazırlanırken görüşlerinden yeterince yararlanmadıkları sonucu büyük ölçüde çıkmaktadır. Görsel sanatlar dersinin program itibarıyla içerik ve kapsamının 5-8. sınıfların düzeyine her zaman uygun olmaması ya da bir ders saatlik çalışma süresinin yeterli olmaması gibi birçok yapısal sorun göz önüne alındığında, MEB'in görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanmasının bir çok sorunu çözebileceği düşünülmelidir. Sanat eğitimi kuramcılarının uygulama orijinli düşünceleri, en güncel ve en modern kuramları özümseyecek şekilde programı yenilemeleri sayesinde kuram ile pratik arasındaki uçurum ortadan kalkabilir (Kırıçoğlu, 2002).

Tablo 19. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime Gereksinim Duyup Duymadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Mesleğe İlişkin Hizmet İçi Gereksinim Duyuyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	15	16,7
Nadiren	25	27,8
Bazen	50	55,5
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 19 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmenlerinin % 27,8'inin nadiren, % 55,6'sının bazen ve % 55,5'inin her zaman olmak üzere, hizmet içi eğitime gereksinim duydukları; % 16,7'sinin hiçbir zaman duymadıkları görülmektedir. Sınıf hakimiyetinin sağlanmasında karşılaşılan zorluklar, öğrenciden kaynaklı disiplin sorunları, öğrencilerle iletişim sorunları gibi bir çok nedenin, görsel sanatlar öğretmenlerini hizmet içi eğitim almayı düşünebilecek bir noktaya getirdiği düşünülebilir. Nitekim, öğretmenlerin, kendilerini yenilemeleri ve eksiklerini görebilmeleri amacıyla, özellikle mesleki kariyerlerinin ilk yıllarında hizmet içi eğitime katılımının sağlanabileceği ödüllendirmelerin hayata geçirilmesi

önemlidir (Budak, 2003). Konuyla ilgili olarak Karacaoğlu (2008), hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin- hizmet içi almayan öğretmenlere göre- öğretmenlik yeterlilikleri algısının daha yüksek olduğu sonucuna dayalı olarak öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programlarının sayısı ve niteliğinin artırılması gerektiği yönünde bulguya ulaşmıştır ($U=5192.000$; $P<.05$). Ayrıca Durak ve Seferoğlu (2017), öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlarla baş edebilme yeteneklerini geliştirebilmeleri açısından, hizmet içi eğitimlerin ihtiyaçlara uygun olarak etkili bir şekilde planlanması ve uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Bu etkinlikler sayesinde öğretmenlerin bir yandan kendi mesleki gelişimlerini sağlarken, bir yandan da eksiklerini tamamlayabileceklerini belirtmektedirler.

Tablo 20. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenciler İle Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenciler İle Disiplin Sorunları Yaşıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	14	15,6
Nadiren	29	32,2
Bazen	23	25,6
Sıklıkla	13	14,4
Her Zaman	11	12,2
Toplam	90	100
Sınıfta Öğrencilerden Kaynaklanan Ciddi Davranış Bozuklukları Gözlemliyorum		
Hiçbir Zaman	15	16,7
Nadiren	26	28,9
Bazen	25	27,8
Sıklıkla	17	18,8
Her Zaman	7	7,8
Toplam	90	100
Öğrenciler ile İletişim Sorunları Yaşıyorum		
Hiçbir Zaman	33	36,7
Nadiren	26	28,9
Bazen	22	24,4
Sıklıkla	5	5,6
Her Zaman	4	4,4
Toplam	90	100

Tablo 20 incelendiğinde, “Öğrenciler İle Disiplin Sorunları Yaşıyorum” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 32,2’sinin nadiren, % 25,6’sının bazen, % 14,4’ünün sıklıkla ve % 12,2’sinin de her zaman düzeyinde olmak üzere, öğrenciler ile disiplin sorunları yaşadıkları, % 15,6’sının ise yaşamadıkları görülmektedir. Nitekim öğretmenlerin yeterli iletişim becerilerini uygulamaları sayesinde öğrencilerini tanıması ve anlaması kolaylaştıkça disiplin sorunları da azalacaktır (Kumral, 2008). Aynı zamanda, derste öğrencinin ilgisini çekebilecek yöntemleri uygulamanın, sınıfta dolaşarak onları şevklendirici bir tutum

sergilemenin disiplin sorunlarını en aza indireceği unutulmamalıdır (Gökay ve Özdemir, 2010).

“Sınıfta Öğrencilerden Kaynaklanan Ciddi Davranış Bozuklukları Gözlemliyorum” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 28,9’unun nadiren, % 27,8’inin bazen, % 18,8’inin sıklıkla ve % 7,8’inin de her zaman olmak üzere, öğrencilerden kaynaklı ciddi davranış bozuklukları gözlemledikleri; % 16,7’sinin ise hiçbir zaman gözlemlemedikleri görülmektedir. Öğrenci sorumluluğunu geliştirmek ve öğrencilere kendi davranışlarını düzenleyebilmelerini öğretmek öğrencilerin her türlü disiplin sorununu en aza indirmeye yardımcı olacaktır (Karip, 2002).

“Öğrenciler ile İletişim Sorunları Yaşıyorum” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 36,7’sinin öğrenciler ile hiçbir zaman iletişim sorunları yaşamadığı, % 28,9’unun nadiren, % 24,4’ünün bazen, % 5,6’sının sıklıkla ve % 4,4’ünün ise her zaman düzeyinde öğrencilerle iletişim sorunları yaşadıkları görülmektedir. Konuyla ilişkili olarak, Gökay ve Özdemir (2010), öğrencilerin ilgisini çeken etkinlikleri uygulamak, öğrencilerle sürekli iletişim halinde olmak, onları dinlemek öğrenciyi güdülemeye yardımcı olacağını vurgulamaktadırlar. Cemaloğlu ve Kayabaşı (2007) da, öğretmenin öğrenciyle iletişiminin niteliğinin, öğrencinin akademik başarısının artmasını sağlamada olduğu kadar istenmeyen davranışların giderilmesinde çok önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenlerin idari yönden desteklenerek ve velilerle yoğun bir iletişime geçilerek Tablo 20’de incelenen sorunların yoğunluğunun azaltılması sağlanabilir. Bu tür zorluklar yaşayan öğretmenlerin, hizmet içi eğitimlere yönlendirilerek bu tür sorunlarla baş etme yolları kazanmalarına yardımcı olunmalıdır. Öğrencilerin önyargılı ve isteksiz tutumları sınıfta öğrencilerden kaynaklı birçok davranış sorununu da beraberinde getirmekte ve bu durum öğretmenin verimliliğini ve performansını olumsuz yönde etkileyerek, dersin işlenişinde ve sınıf hakimiyeti alanında ciddi zafiyetlere neden olmaktadır. Öğrencilerin önyargılarının kırılarak dersin öğrencilere sevdirmesinin önündeki engellerin aşılabilmesi, öğretmenin kendi başına başarabileceği bir durum değildir. Öğretmen, öğrenci, veli, okul ve program gibi birbirinden kopmaz elemanların yer aldığı eğitim sürecinin doğru planlanması gerekmektedir. Bu tür yapısal sorunların kısa vadede aşılabilmesi mümkün görünmemektedir.

Tablo 21. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Meslekte Tükenmişlik Duygusu Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Meslekte Tükenmişlik Duygusu Yaşıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	29	32,2
Nadiren	41	45,6
Bazen	20	22,2
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 21 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 45,6'sının nadiren, % 22,2'sinin bazen düzeyinde meslekte tükenmişlik duygusuna girdikleri; % 32,2'sinin ise girmedikleri görülmektedir. Burada öğretmenlerin tükenmişlik duygularına ara sıra da olsa giriyor olması düşündürücüdür. Konuya ilişkin olarak Yılmaz, Yazıcı ve Yazıcı (2014), öğretmen ve okul yöneticilerinin tükenmişlik düzeylerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları araştırmada, görsel sanatlar öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin duygusal tükenme boyutunda yüksek, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı boyutunda ise orta düzeyde olduğu yönünde bulguya ulaşmışlardır. İş doyumsuzluğunun ve tükenmişliğin en önemli nedenleri arasında meslektaşların ve yöneticilerin tutumu gösterilebilir. İş doyumsuzluğu ve tükenmişliğin; işe ve iş yerine yönelik olumsuz duygulara yol açarak, işe ve işyerine yabancılaşma, monotonluk, fiziksel ve ruhsal rahatsızlıklar gibi sorunlara yol açabileceği unutulmamalıdır (Filiz, 2014). Meslekte tükenmişlik duygularını yaratabilecek etkenlerin ortadan kaldırılması için, görsel sanatlar dersine olan ilginin artırılabilmesi etkinlikleri okulun tümüne yaymak da oldukça yararlı olabilir.

Tablo 22. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derste Verimli Olup Olamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Derste Verimli Olamadığımı Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	40	44,4
Nadiren	35	38,9
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 22 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 38,9'unun nadiren ve % 16,7'sinin bazen olmak üzere, derste verimli olmadıklarını düşündükleri, % 44,4'ünün ise olabildiklerini düşündükleri görülmektedir. Nadiren (% 38,9) veya bazen (% 16,7) de olsa derste verimli olmadıklarını düşünenlerin oranı toplamda % 55,6'dır. Öğretmenlerin yarısından fazlasının ara sıra derste verimli olmadıklarını düşünmeleri, sınıflar ve öğrenci bazında bazı sorunlar yaşandığını düşündürmektedir. Konuya ilişkin olarak, Kumral (2008), araştırmasında, iyi bir sınıf yönetiminin, hem öğretmenin verimliliğini düşüren etmenleri en aza düşürmek, hem de öğrencilerin davranışlarında olumsuzluk yaratacak durumları azaltmak açısından kilit bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Öğretmenin verimliliğinin ana belirleyicisi olarak, öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarının niteliğini ve yarattığı sonuçlarını görmek yanlış olmayacaktır. Çağdaş yöntemleri özümsemiş, yenilikçi ve donanımlı öğretmenlerin daha verimli olabilecekleri unutulmamalıdır (Buyurgan, 2000).

5.3.2. Öğretmen Görüşlerinin, *Eğitim Programı Alt Boyutuna İlişkin* Değerlendirilmesi

Tablo 23. Resim Eğitimi Dersi İçin Haftada Bir Saatin Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Haftada Bir Saatlik Ders Dilimi Resim Eğitimi Dersi Açısından Yeterli Değil	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	-	-
Bazen	-	-
Sıklıkla	34	37,8
Her Zaman	56	62,2
Toplam	90	100

Tablo 23 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 37,8'inin sıklıkla ve % 62,2'sinin her zaman düzeyinde, haftada bir saatlik ders diliminin resim eğitimi açısından yeterli olmadığını düşündükleri görülmektedir. Katılımcıların genel görüşü, ders saatinin yetersiz kaldığıdır. Sınıfta öğrencilerin düzene sokulmasına kadar geçen süre çıkartıldığında, belirtilen sürenin kırk dakikadan az olduğu ve görsel sanatlar etkinliklerinin tam olarak uygulanamadığı görülmektedir (Kırıçoğlu, 2002). Haftada kırk dakika olarak işlenen görsel sanatlar dersinin tüm kazanımlarını etkili bir biçimde verebilmek mümkün görünmemektedir (Aşlıoğlu, 2012). Göknur (2011)'a göre, ders saatinin azlığı, sınıfların kalabalık oluşu, bireylere gerçek anlamda kazanımları kazandırmayı güçleştirmektedir. Aykut (2006) ise, Amerika Birleşik Devletlerinde görsel sanatlar dersine ayrılan sürenin ülkemizdeki üç katı olduğunu hatırlatmaktadır. Diğer tüm dersler gibi görsel sanatlar dersi de devamlılık ve süreklilik içinde işlenmesi gereken bir ders olduğuna göre, konuların uygulanmasında kopuklukların giderilerek uygulamada kazanımların yeterince öğrenilmesini sağlayacak bir sürenin verilmesi gerekmektedir.

**Tablo 24. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programını Uygulama
Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması**

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programını Tam Olarak Uygulayamıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	6	6,7
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	48	53,3
Her Zaman	21	23,3
Toplam	90	100

Tablo 24 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin, % 6,7'sinin nadiren, % 16,7'sinin bazen % 53,3'ünün sıklıkla ve % 23,3'ünün her zaman olmak üzere, görsel sanatlar dersi öğretim programını tam olarak uygulayamadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunun programı tam olarak uygulayamadıkları görülmektedir. Konuya ilişkin olarak, Ertürk (2013)'ün araştırmasındaki anket formunun son bölümündeki önermelere verilen yanıtlara göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun programın uygulanamama nedeni olarak ders saatinin yetersizliği ve dersin atölye ortamında işlenememesini gösterdikleri görülmektedir. Ders saatinin azlığı, fiziki-donanımsal yetersizlikler, öğrenci-veli-yönetici sacayağının zayıflığı gibi birçok yapısal sorun, programın tam olarak uygulanabilmesinin önüne geçmektedir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Öğretmen Kılavuz Kitabındaki Konu Anlatımlarının Yeterlilik Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Öğretmen Kılavuz Kitabındaki Konu Anlatımlarını Yetersiz Buluyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	-	-
Bazen	-	-
Sıklıkla	23	25,6
Her Zaman	67	74,4
Toplam	90	100

Tablo 25 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 25,6'sının sıklıkla ve % 74,4'ünün her zaman olmak üzere, görsel sanatlar kılavuz kitabındaki konu anlatımlarını yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır. Konuya ilişkin olarak, Güneş (2016)'ın yaptığı araştırmada, ankete katılan öğrencilerin görsel sanatlar ders içeriğinin çeşitlendirilmesi gerektiğini büyük oranda düşündüklerini görülmektedir. Görsel sanatlar öğretmen kılavuz kitabı genellikle, görsel sanatlar dersi öğretim programından aynen alınan bilgileri, etkinlik ve form örneklerini içermektedir. Her yıl yenilenen kılavuz kitabı programın esnek bıraktığı alanlarda öğretmeni bilgilendirici ve yönlendirici olmalıdır (Ertürk, 2013). Her sınıf için ayrı bir kitap olarak hazırlanması gereken kılavuz kitaplarının içeriği, böylece yeterince fazla sayıda pratik ve eğlenceli etkinlik örneklerini kapsayacak şekilde genişletilebilecektir. Görsel sanatlar kılavuz kitaplarının içerik ve kapsamının görselleştirilmesi öğrenci kazanımlarının etkin bir biçimde kazandırılmasının önünü açmış olacaktır. Öğrencilerin düzeyine uygun, örneğin sanat terminolojisi, sanat eleştirisi ve sanat tarihi gibi alanları konu edinen geniş içerikli kitaplar sürekli bir biçimde başvuru kaynağı olarak kullanılabilir (Ertürk, 2013).

Tablo 26. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersinin Sadece Eğlence Dersi Olarak Görülüp Görülmediğine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Öğrencilerin, Velilerin, Diğer Branş Öğretmenlerinin ve Okul Yöneticilerinin Görsel Sanatlar Dersini Sadece Eğlence Dersi Olarak Gördüklerini Düşünüyorum		
	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	5	5,6
Nadiren	9	10,0
Bazen	22	24,4
Sıklıkla	27	30,0
Her Zaman	27	30,0
Toplam	90	100

Tablo 26 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 10'unun nadiren, % 24,4ünün bazen, % 30'unun sıklıkla ve yine % 30'unun her zaman olmak üzere, görsel sanatlar dersinin sadece bir eğlence dersi olarak görüldüğü yönünde; % 5,6'sının ise, görülmediği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Nitekim, sanat dersleri bir disiplin olarak ele alınmamakta; öğrencilerin boş zaman ve rahatlama uğraşı olarak temel derslerin her zaman tamamlayıcısı olarak görüldüğü anlaşılmaktadır (Kırıçoğlu, 2002). Boş, gereksiz ve sadece bir eğlence dersi olarak görüldüğü sürece, dersin, öğrencilerin anlama, algılama, düşünme, çevrelerine ve çevredeki olaylara karşı duyarlı olma özelliklerini geliştiren bir süreç olduğunun; aynı zamanda, düşünsel bilişsel ve duyuşsal özelliklerini bir arada kullanarak kendilerini ifade ettikleri çok yönlü bir süreç olduğunun bilincine varılamaz (Batur, 2010). Görsel sanatlar dersinin, hayal gücünü, çok yönlü bakış açısını, görüş derinliğini arttırarak akademik başarıya olan katkısının yanı sıra, aynı zamanda, görsel sanatlar dersinin çocukların yeteneklerini geliştirirken onlara doğru sormaya, analiz etmeye, çözümlemeye ve sentez yapmaya sevk eden katkısı göz ardı edilmektedir. Sanat eğitimi derslerini, dinlenme veya eğlenmeyi sağlayan bir hobi veya ikincil bir faaliyet olarak görme alışkanlığının kırılarak gerçek anlamına kavuşturmak, eğitim öğretim sürecine ve toplumun dengeli gelişimine önemli katkı sağlayacaktır (Çelik, 2013).

Tablo 27. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin *Görsel Sanatlarda Biçimlendirme* Etkinliklerini Uygulayıp Uygulayamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenme Alanlarından <i>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</i> Etkinliklerini Uygulamak İçin Koşulların Uygun Olduğuna İnanıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	14	15,6
Bazen	12	13,3
Sıklıkla	48	53,3
Her Zaman	16	17,8
Toplam	90	100

Tablo 27 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmenlerinin % 15,6'sının nadiren, % 13,3'ünün bazen, % 53,3'ünün sıklıkla ve % 17,8'inin her zaman olmak üzere, öğrenme alanlarından *Görsel Sanatlarda Biçimlendirme* etkinliklerini uygulamak için koşulların uygun olduğuna inandıkları görülmektedir. Bu sonuçlara paralellik gösteren, Fidan (2013)'in araştırmasındaki bulguya göre, görsel sanatlar öğretmenleri büyük oranda, *Görsel Sanatlarda Biçimlendirme* etkinliklerini uygulayabilmektedir. Nitekim, *Görsel Sanatlarda Biçimlendirme* etkinlikleri arasında yer alan, üç boyutlu çalışmaların; “uzay merdiveni”, “etüd çalışması”, “desen” gibi bazı etkinliklerin uygulanmasında atölye ortamına ihtiyaç duyulması ve aynı zamanda sürenin yetersiz kalması gibi nedenler, *Görsel Sanatlarda Biçimlendirme* etkinliklerinin bir kısmının uygulanmasının önüne geçmektedir. Dutkin (2013) ise araştırmasında, bireyin duygu ve düşüncelerini dışa vurması, bunlara bir anlam yükleyerek yeni bir biçim ortaya koyması açısından bu öğrenme alanının dersin temelini oluşturduğunu belirtmektedir. Dersin temeli olarak düşünülen bir etkinliğin uygulanmasında koşulların yeniden düzenlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Tablo 28. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin *Görsel Sanat Kültürü* Etkinliklerini Uygulayıp Uygulayamadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenme Alanlarından <i>Görsel Sanat Kültürü</i> Etkinliklerini Uygulamak İçin Koşulları Uygun Görmüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	21	23,3
Bazen	54	60,0
Sıklıkla	15	16,7
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 28 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 23,3'ünün nadiren, % 60'ının bazen ve % 16,7'sinin ise sıklıkla olmak üzere, *görsel sanat kültürü* etkinliklerini uygulamak için koşulları uygun görmedikleri anlaşılmaktadır. Konuya ilişkin olarak, Yükselgün ve Türkcan (2012), araştırmalarında, genel olarak öğretmenlerce dile getirilen ortak görüşün, öğretmenlerin hem değişen görsel sanatlar dersi programı konusunda hem de görsel sanat kültürünü oluşturan disiplinler konusunda ayrıntılı bir eğitim almaları gerektiği yönünde olduğunu ortaya çıkarmıştır. Nitekim, *görsel sanat kültürü* etkinlikleri arasında yer alan “Suda Yüzen Renkler”, “Şeffaf Renkler”, “Ulusal Kültür Ürünlerimiz” gibi bazı etkinliklerin uygulanmasında nitelikli atölye ortamına ihtiyaç duyulması, malzeme yetersizliği ve aynı zamanda sürenin yetersiz kalması gibi nedenler, *Görsel Sanat Kültürü* etkinliklerinin bir kısmının uygulanmasının önüne geçmekte ve görsel sanatlar dersi öğretmenleri, görsel sanat kültürü öğrenme alanını oluşturan sanat disiplinlerine yeterince yer vermemektedir (Fidan, 2013). Görsel sanat kültürü öğrenme alanında, öğrencilerin ulaşmaları beklenen kazanımlar, estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi disiplinlerin birbiri içine geçirilmesiyle oluşturulmuştur (MEB, 2017). *Görsel Sanat Kültürü* içinde yer alan *Estetik* disiplinine ait etkinliklerin verimli bir biçimde uygulanabilmesi için, okulun ve işliklerin estetik bir yapıda düzenlenmesi gerekmektedir. Sanat Tarihi disiplinine ait konular ise fazlasıyla teorik olduğu için uygulama için süre yetmemekte ve öğrencilerin ilgisini çekmemektedir (Ertürk, 2013).

**Tablo 29. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Kazanımlara Yönelik Etkinlikleri
Hazırlayıp Hazırlayamadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması**

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öğrenciye Kazandırılması Öngörülen Kazanımlara Yönelik Etkinlikleri Hazırlayabiliyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	-	-
Bazen	13	14,5
Sıklıkla	48	53,3
Her Zaman	29	32,2
Toplam	90	100

Tablo 29 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin, % 14,5'inin nadiren, % 53,3'ünün bazen ve % 32,2'sinin her zaman olmak üzere, görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlara yönelik etkinlikleri hazırlayabildikleri görülmektedir. Bu tablodaki bulgular, Ertürk (2013)'ün araştırmasındaki bulguya göre daha kararlıdır ("Öğrenci kazanımlarının tümünü edindirici etkinlikler hazırlayabiliyorum"; Evet - f 12, % 31; Hayır - f 5, % 13; Bazen - f 22, % 56). Görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlara yönelik etkinliklerin hazırlanma sürecindeki bazı sıkıntıların olduğu görülmektedir. Bunların nedenleri olarak, *görsel biçimlendirme* ve *görsel sanat kültürü* konularındaki bazı etkinliklere ek olarak "müze eğitimi" etkinliklerinin uygulanabilme sıkıntılarını ekleyebiliriz.

Tablo 30. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Düzeylerinin Üzerinde Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrencilerin Düzeylerinin Üzerindedir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	21	23,3
Nadiren	37	41,1
Bazen	26	28,9
Sıklıkla	6	6,7
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 30 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 23,3'ünün hiçbir zaman görsel sanatlar dersi öğretim programının öğrenci seviyesinin üzerinde olmadığını düşündükleri; % 41,1'inin nadiren, % 28,9'unun bazen ve % 6,7'sinin ise sıklıkla olmak üzere, düşünmedikleri görülmektedir. Nadiren, bazen ve sıklıkla cevaplarını bir arada düşündüğümüzde, öğretmenlerin % 76,7'sinin programda öğrencileri aşan kazanımların yer aldığını düşündükleri anlaşılmaktadır. Konuya ilişkin olarak, Göknur (2011)'un yapmış olduğu araştırmada; kazandırılmak istenen kazanımların, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimine uygunluğu konusunda katılımcı öğretmenlerin kararsızlık yaşadığı görülmektedir. Ayrıca, Kahraman (2014)'ın araştırmasında, kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin, görsel sanatlar dersi öğretim programının bazı öğrenme alanlarının zor ve ayrıntılı olduğunu ve öğrenme alanlarının öğrencilerin seviyesine uygun biçimde düzenlenmesi gerektiğini dile getirdikleri görülmektedir. Nitekim, bakıldığında, görsel sanatlar ders programında, 5. sınıflardaki kazanımlarda, ders kazanım tablosunda yer almakta olan, sanat eserinin içeriğini açıklama, yorumlama ve analiz etme gibi kazanımların, sanat malzemelerini kullanarak heykel veya rölyef oluşturma; 6. sınıflarda görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatlarını alanlarını bir arada kullanma, kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklama gibi bazı kazanımların öğrencilerin uygulayabilme kapasitelerinin üstünde olabileceği tartışılmalıdır.

Tablo 31. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Gerçekleştirilebilecek Nitelikte Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Gerçekleştirilebilecek Nitelikte Değildir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	43	47,8
Bazen	40	44,4
Sıklıkla	7	7,8
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 31 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 48'inin nadiren, % 44,3'ünün bazen ve % 7,7'sinin sıklıkla olmak üzere, görsel sanatlar dersi öğretim programının gerçekleştirilebilecek nitelikte olmadığını düşündükleri görülmektedir. Nitekim, görsel sanatlar dersi öğretim programındaki bazı kazanımların öğrenci düzeyinin üstünde olması, ayrıca, üç boyutlu çalışmalar, desen çalışmaları, ebru ve benzeri geleneksel sanat çalışmalarının uygulanması için nitelikli atölye ortamının ve yeterli ders süresinin olmayışı gibi belli başlı sorunların varlığı, görsel sanatlar dersi öğretim programının gerçekleşebilme olanaklarını kısıtlamakta veya ortadan kaldırmaktadır. Konuya ilişkin olarak, Ertürk (2013), yapmış olduğu bir araştırmada, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 14'ünün görsel sanatlar dersi öğretim programının kolay anlaşılabilir ve uygulanabilir nitelikte olduğu konusunda kararsızlık yaşadığı; % 15'inin ise yaşamadığı; % 49'unun ise kararsızlık yaşadığı yönünde bulguya ulaşmıştır. Programın amacına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için, eğitimin en kilit ögesi olan öğretmenin, var olan programı tanıma, özümseme ve uygulama yeterliliklerinin niteliği büyük önem taşımaktadır (Bulut, 2008). Öğretmenin yanı sıra, Kumral (2008)'ın belirttiği gibi, nitelikli sanat programına sahip olan sanat öğrencilerinin de algısal, yorumsal ve çözümsel yetilerini geliştirebilecek donanıma sahip olabileceklerini belirtmektedir.

Tablo 32. Öğretmenlerin Kazanımların Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları ile Tutarlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öğrenciye Kazandırılması Öngörülen Kazanımlar, Programın Genel Amaçları ile Tutarlı Değildir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	75	83,3
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 32 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 83,3'ünün nadiren ve % 16,7'sinin bazen olmak üzere, kazanımların görsel sanatlar dersi öğretim programının genel amaçlarıyla tutarlı olmadığını düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlerin tamamına yakını, görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımların programının genel amaçları ile tutarlı olduğunu düşünmektedirler. Konuya ilişkin olarak, Batur (2010)'un yapmış olduğu araştırmada, öğretmenlerin dersin kazanımlarını derslerin genel amaçlarına uygun düzenlenmiş olarak buldukları, buna karşın kazanımlar için ayrılan süreyi yeterli bulmadıkları görülmektedir.

Tablo 33. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımların Kendi içinde Tutarlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımlar,	(f)	(%)
Kendi içinde Tutarlı Değildir		
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	39	43,3
Bazen	41	45,6
Sıklıkla	10	11,1
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 33 incelendiğinde, öğretmenlerin % 43,3'ünün nadiren, % 45,5'inin bazen ve % 12,2'sinin sıklıkla olmak üzere, görsel sanatlar dersi öğretim programında öngörülen kazanımların kendi içinde tutarlı olmadığını düşündükleri görülmektedir. Araştırmada öğretmenler genel anlamda kazanımları kendi içinde tutarlı bulmaktadırlar. Konuyla ilgili olarak Batur (2010)'un yapmış olduğu araştırmada, öğretmenlerin, kazanımların kendi aralarında tutarlı olduğuna, sonraki kazanımların oluşumunu destekler şekilde hazırlandıklarına, kazanımların tekrardan çok birbirini destekler nitelikte olduğuna, kazanımların birbirini kapsar nitelikte olduğuna ve kazanımların birbiri ile ilişki içinde olduğuna katıldıkları görülmektedir. Göknur (2011) ise, aksine, araştırmasında, kazanımların konularla çok fazla örtüşmediğini belirtmektedir. Konularla çok fazla örtüşmeyen kazanımların birbiri içinde tutarlı olması, görsel sanatlar dersi öğretim programının yapısal sorununu ortaya sermektedir. Ayrıca Kırıçoğlu, Batur (2010)'un yaptığı araştırmadaki bulgulara ters düşünmekte ve bir gereçten ötekine, bir konudan bir başkasına atlayarak yapılan sanat dersinde öğrenmenin ve yaratıcılığın olamayacağının altını çizmektedir (Kırıçoğlu, 2002). Görsel sanatlar dersinin sürekliliğinin sağlanması açısından, görsel sanatlar dersi öğretim programındaki birbirinden kopuk kazanımların, basitten karmaşığa doğru ve güçlü tekrarlarla uygulanarak geliştirilmesi düşünülebilir.

Tablo 34. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğretmene Yeterli Düzeyde Esneklik Tanıyıp Tanımadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, Öğretmene Yeterli Düzeyde Esneklik Tanımamaktadır	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	65	72,2
Bazen	25	27,8
Sıklıkla	-	-
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 34 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 72,2'sinin nadiren, % 27,8'inin bazen olmak üzere, görsel sanatlar dersi öğretim programının öğretmene yeterli esnekliği tanımadığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin çoğunluğu, genel anlamda programın öğretmenlere yeterli düzeyde esneklik tanıdığını düşünmektedirler. Görsel sanatlar dersi için kazanımlara yönelik etkinliklerin belirlenmesinde, öğretmenlere her hangi bir kısıtlama getirilmediğine göre, bu tablodaki cevaplar anlamlıdır. Konuya ilişkin olarak, Ertürk (2013), yeni görsel sanatlar dersi öğretim programının öğretmene, etkinlikleri hazırlamada ve uygulamada esneklik tanıdığını; öğretmenin kazanımlarla ilişkilendirebildiği ölçüde bu esnekliği kullanabildiğini belirtmektedir.

Tablo 35. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrenciyi Merkeze Alıp Almadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenciyi Merkeze Almaktadır	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	12	13,3
Nadiren	20	22,2
Bazen	31	34,5
Sıklıkla	27	30
Her Zaman	-	-
Toplam	90	100

Tablo 35 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 13,3'ünün hiçbir zaman görsel sanatlar dersi öğretim programının öğrenciyi merkeze almadığı; % 22,2'sinin nadiren, % 34,5'inin bazen ve % 30'unun sıklıkla olmak üzere, aldığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Konuyla ilişkili olarak, Kumral (2008), sınıf yönetimi yaklaşım biçimleri açısından çağdaş, öğrenci merkezli, gelişimsel ve demokratik yaklaşımların açık bir şekilde geleneksel yaklaşımların önünde olduğunu bulgulamıştır (Öğretmen ve idareci olmak üzere her iki grupta da aşağı yukarı % 80 çağdaş yaklaşımlar, % 20 geleneksel yaklaşımlar desteklenmektedir). Çoğu gelişmiş ve bazı gelişmekte olan ülkelerde öğrencinin çevresiyle etkileşim içinde yaparak-yaşayarak öğrenmesini temel alan modern bir uygulama modeli olarak karşımıza çıkan “yapılandırmacılık” yaklaşımıyla beraber, öğrenci merkezli bir eğitimin önü açılmıştır (Kahraman, 2014). Bazı kazanımların öğrencilerin yaşlarının üzerinde olmasının yanında, yetenek düzeyinin öğrenciler arasında da farklı olduğu gerçekliğinden hareketle, programın öğrencilerin bireysel öğrenme hızlarını ve kapasitelerini gözeterek şekilde basitten karmaşığa doğru, süreklilik arz edecek şekilde ve yeterli süre sağlanarak düzenlenmesi gerekmektedir. Sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin öğrencilerle yeterli bir seviyede ilgilenebilmesinin önüne geçmektedir.

Tablo 36. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Eğitsel İhtiyaç ve Beklentilerini Karşılıyıp Karşılamadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrencilerin Görsel Sanatlar Alanındaki Eğitsel İhtiyaç Ve Beklentilerini Karşılıyor	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	12	13,3
Nadiren	15	16,7
Bazen	26	28,9
Sıklıkla	23	25,6
Her Zaman	14	15,5
Toplam	90	100

Tablo 36 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 13,3'ünün hiçbir zaman görsel sanatlar dersi öğretim programının öğrencilerin eğitsel ihtiyaç ve beklentilerini karşılamadığını; % 16,7'sinin nadiren, % 28,9'unun bazen, % 25,6'sının sıklıkla ve % 15,6'sının her zaman olmak üzere, karşıladığını düşündükleri görülmektedir. Özellikle 5. ve 6. sınıflarda çok fazla sanat eleştirisi, analizi ve benzeri kazanımların olmasının, öğrencilerin derste sıkılmasına, görsel sanatlar dersine karşı olumsuz duygular geliştirmesine neden olabileceği unutulmamalıdır. Bunun yerine eğlenceli ve pratik etkinliklerin yer aldığı, kazanımların öğrencilerin el-göz-zihin koordinasyonunu geliştirerek, imgeleme, görüş kazanma, çözümleme, organize etme gibi vasıflarını geliştirecek biçimde düzenlendiği bir düzlemde, öğrencilerin görsel sanatlar alanında eğitsel ihtiyaç ve beklentilerini karşılanmaya çalışılmalıdır. Öğrencilerin ilgi, beklenti ve yeteneklerine uygun bir biçimde uygulanması gereken öğretimin yeniden tasarlanarak, programda öngörülen kazanım, içerik ve değerlendirme süreçlerinin öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi gerekmektedir (Bulut, 2008).

5.3.3. Öğretmen Görüşlerinin, *Eğitim Ortamı Alt Boyutuna* İlişkin Değerlendirilmesi

Tablo 37. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi İçin Yeterli Araç-Gerece Sahip Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi İçin Yeterli Araç-Gerece Sahip Değilim	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	8	8,9
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	25	27,8
Her Zaman	42	46,7
Toplam	90	100

Tablo 37 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 8,9'unun nadiren, % 16,7'sinin bazen, % 27,8'inin sıklıkla ve % 46,7'sinin her zaman olmak üzere, görsel sanatlar dersi için yeterli araç-gerece sahip olmadıkları görülmektedir. Ebru gibi çalışmalarda gereken boya teknesi ve benzeri malzemeler, desen çalışmaları için duralit benzeri malzemeler, yağlıboya için gereken şövale ve benzeri malzemeler, eğimli masalar, lavabo gibi birçok araç-gereç görsel sanatlar derslerinde öğretmenlerin ihtiyaç duydukları nesnelerdir. Bu tablodaki cevaplar, katılımcıların bu tür araç-gereçlere sahip olmadıklarını ifade etmektedir.

Tablo 38. Öğretmenlerin Atölye Ortamına Göre Sınıf Ortamında İşlenen Görsel Sanatlar Dersinin Verimlilik ve Disiplin Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Atölyenin Olmadığı Durumlarda Sınıf Ortamında İşlenen Görsel Sanatlar Dersinde Verimliliğin Düştüğüne İnanıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	5	5,6
Nadiren	7	7,8
Bazen	13	14,4
Sıklıkla	21	23,3
Her Zaman	44	48,9
Toplam	90	100
Sınıf Ortamında Sınıf Disiplinini Sağlamanın Atölye Ortamına Göre Daha Zor Olduğunu Düşünüyorum		
Hiçbir Zaman	10	11,1
Nadiren	18	20,0
Bazen	12	13,3
Sıklıkla	12	13,3
Her Zaman	38	42,3
Toplam	90	100

Tablo 38 incelendiğinde, “Atölyenin Olmadığı Durumlarda Sınıf Ortamında İşlenen Görsel Sanatlar Dersinde Verimliliğin Düştüğüne İnanıyorum” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 7,8’inin nadiren, % 14,4’ünün bazen, % 23,3’ünün sıklıkla ve % 48,9’unun her zaman olmak üzere, atölyenin olmadığı durumlarda sınıf ortamında işlenen dersin verimliliğinin düştüğüne inandıkları, % 5,6’sının ise hiçbir zaman inanmadıkları görülmektedir. Atölye ortamının, sınıf ortamına göre, görsel sanatlar etkinliklerinin uygulanması açısından daha verimli bir atmosferi oluşturabilmesi için, donanımsal ve fiziki bazı özgünlüklerinin olması gerekmektedir: eğimli masalar, dönen sandalyeler, geniş hareket alanı, yeterli araç-gereç vb...

“Sınıf Ortamında Sınıf Disiplini Sağlamanın, Atölye Ortamına Göre Daha Zor Olduğunu Düşünüyorum” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 20’sinin nadiren, % 13,3’ünün bazen, % 13,3’ünün sıklıkla ve % 42,2’sinin her zaman olmak üzere, sınıf ortamında sınıf

disiplinini sağlamanın atölye ortamına göre daha zor olduğunu düşündükleri; % 11,1'inin ise hiçbir zaman düşünmedikleri görölmektedir. Yeterli bir atölye ortamının, sınıf ortamına göre, hem öğrenci hem de öğretmen verimliliğini arttırarak, disiplin sorunlarını azaltacağını düşünüldüğü görölmektedir.

Tablo 39. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Ortamının Gerekli Donanıma Fiziki Mekana ve Sergi Alanlarına Sahip Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Eğitim Ortamı, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Donanıma Sahip Değildir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	11	12,2
Bazen	21	23,3
Sıklıkla	15	16,7
Her Zaman	43	47,8
Toplam	90	100
Eğitim Ortamı, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Fiziki Mekana Sahip Değildir		
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	44	48,9
Bazen	28	31,1
Sıklıkla	10	11,1
Her Zaman	8	8,9
Toplam	90	100
Okulda, Öğrenci Ürünlerini Sergileyebileceğim Alanlara Sahibim		
Hiçbir Zaman	15	16,7
Nadiren	16	17,8
Bazen	23	25,6
Sıklıkla	14	15,5
Her Zaman	22	24,4
Toplam	90	100

Tablo 39 incelendiğinde, “Eğitim Ortamı, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Donanıma Sahip Değildir” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 12,2’sinin nadiren, % 23,3’ünün bazen, % 16,7’sinin

sıklıkla ve % 47,8'inin her zaman olmak üzere, eğitim ortamının gerekli donanımına sahip olmadığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Konuya ilişkin olarak, Atan ve Dalkıran (2008)'ın araştırmalarındaki sonuçlara göre, sınıflarda, iki veya üç boyutlu öğrenci çalışmalarının saklanabileceği dolaplar çoğunlukla yoktur varsa da yeterince büyük değildir. Görsel sanatlar eğitiminin verimli ve yeterli bir düzeyde gerçekleşebilmesi için; öğrencilerin ücretsiz olarak yararlanabilecekleri kil, karton, kumaş gibi her türlü malzemeyi saklayacak yeterlilikte işliklerin okullarda kurulması önemlidir. Yeterli araç-gereç sağlanmasında, okul yöneticilerinin gerekli finansmanı sağlamadıkları anlaşılmaktadır (Kırıçoğlu, 2002). Eğitimin özel amacı öğrencilerin kazanması gereken davranış ve tutumların sistemli ve kalıcı bir şekilde edindirilmesi olduğuna göre, kazanımların amacına uygun olarak öğrencilerde yerleşebilmesi amacıyla, eğitim ortamının gerekli donanımına sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

“Eğitim Ortamı, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Fiziki Mekana Sahip Değildir” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 48,9'unun nadiren, % 31,1'inin bazen, % 11,1'inin sıklıkla ve % 8,9'unun her zaman olmak üzere, eğitim ortamlarının programda öngörülen kazanımları gerçekleştirebilecek fiziki mekana sahip olmadığını düşündükleri görülmektedir. Bu maddeye göre var olan fiziki mekanların, verimli ve yeterli bir görsel sanatlar eğitimi sağlayamasa bile, gerçekleştirilebilir bir düzeyi karşıladığının düşünüldüğü görülmektedir. Konuya ilişkin olarak, Aşılıoğlu (2012), araştırmasında, görüşleri alınan öğretmenler tarafından, bu ders için okullarda uygun ortam olmamasının, dersin atölye yerine normal sınıflarda yapılmasının, araç-gereçlerin yetersiz olmasının ya da bulunmamasının dersin gerektiği gibi işlenmesi açısından önemli bir sorun oluşturduğunun düşünüldüğünü bulgulamaktadır. Ayrıca, Akbaba ve Turhan (2016)'ın araştırmalarında, öğretmenlerin yarısına yakınının, derslik sayısının azlığının sınıfların kalabalık oluşuna neden olduğunu; görsel sanatlar öğretmenlerinin bir kısmının ise, renk seçimlerinin psikolojik etki açısından düşünülmeden sadece kirlenme açısından değerlendirildiğini düşündüğü görülmektedir. Okullarımızda, görsel sanatlar dersi için özelleşmiş mekanlar çoğunlukla yoktur ve olanlar da yeterli donanım ve fiziki yapıya sahip değildirler. Öğrencilerin sanatsal bir atmosferi soluyacakları atölyelere ihtiyaçları vardır (Kırıçoğlu, 2002). Fiziksel ortamın, öğrencilerin kolay öğrenmesini ve kavramasını sağlayan, öğretmen ve öğrenciyi motive eden bir yapıda düzenlenmesi önemlidir (Işık, 2004). Görsel sanatlar dersinin verimli bir biçimde işlenmesinin sağlanabilmesi için, eğitim ortamının fiziki şartlarının iyileştirilmesi gerektirmektedir.

“Okulda, Öğrenci Ürünlerini Sergileyebileceğim Alanlara Sahibim” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 16,7’sinin okulda öğrenci ürünlerini sergileyebilecekleri alanlara hiçbir zaman sahip olmadıkları; % 17,8’inin nadiren, % 25,6’sının bazen, % 15,5’inin sıklıkla ve % 24,4’ünün her zaman olmak üzere, oldukları görülmektedir. Görsel sanatlar öğretmenlerinin çoğu, öğrenci ürünlerini sergileyebilecekleri alan bulmakta sıkıntı çekmektedir. Okullarda, salt sergi için belirlenmiş müstakil bir alanın varlığı çok seyrek rastlanan bir durumdur; bu yüzden bu iş için okul koridorlarındaki panoların seferber edildiği bir durumdan bahsetmek daha mantıklıdır. Konuya ilişkin olarak, Atan ve Dalkıran (2008)’in araştırmalarındaki bulguya göre, sergileme alanlarının yeterliliğinin mümkün olduğunca sağlanması standardı araştırma yapılan okulların çok azında sağlanmıştır. Sergi alanları, öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını karşılaştırarak yeni şeyler öğrenme; öğrenciye çalışmasını gösterme ve gururlanma imkanı tanımaktadır (Kumral, 2008). Kararlılıkla ve bir okul kültürü olarak gelenekselleşen bir sergileme sürecinde, sergilenen çalışmalarının önemsendiğini gören öğrencilerin, kendilerinin de önemsendiği yargısına varacakları; böylece cesaretlerinin artıp, motivasyonlarının yükseleceği unutulmamalıdır (Kaya, 2015).

Öğrencilere özel dolapları ve öğrenci çalışmalarının saklanabileceği yeterlilikte özel bir alanı olan atölye ortamının ve öğrenci çalışmalarının sergilenebileceği müstakil ve donanımlı sergi alanlarının olduğu bir okul ortamının oluşturulması, ideal bir eğitim ortamının oluşturulmasını sağlayacaktır.

Tablo 40. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Eğitim Ortamının Yeterli Aydınlatmaya Sahip Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Eğitim Ortamı Yeterli Aydınlatmaya Sahiptir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	8	8,9
Nadiren	4	4,4
Bazen	12	13,3
Sıklıkla	24	26,7
Her Zaman	42	46,7
Toplam	90	100

Tablo 40 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 4,4'ünün nadiren, % 13,3'ünün bazen, % 26,7'sinin sıklıkla ve % 46,7'sinin her zaman olmak üzere eğitim ortamlarının yeterli aydınlatmaya sahip olduğunu düşündükleri; % 8,9'unun ise düşünmedikleri görülmektedir. Konuya ilişkin olarak, Akbaba ve Turhan (2016) da, araştırmalarında, görüşülen öğretmenlerin yarısına yakınının gün ışığından yararlanmada sıkıntı yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Yeterli aydınlatmanın olmadığı koşullarda, öğrencilerin derse odaklanma sorunları yaşayabileceği, ilgi ve çabalarının düşebileceği ve dersin veriminin düşebileceği göz önüne alınmalıdır.

5.3.4. Öğretmen Görüşlerinin, Öğrenci Alt Boyutuna İlişkin Değerlendirilmesi

Tablo 41. Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Diğer Derslere Gösterdikleri Önemi Verip Vermediğine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenciler Görsel Sanatlar Dersine Diğer Derslere Verdikleri Kadar Önem Veriyorlar	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	30	33,3
Nadiren	26	28,9
Bazen	17	18,9
Sıklıkla	10	11,1
Her Zaman	7	7,8
Toplam	90	100

Tablo 41 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 33,3'ünün hiçbir zaman öğrencilerin görsel sanatlar dersine diğer derslere verdikleri kadar önem vermedikleri; % 28,9'unun nadiren, % 18,9'unun bazen, % 11,1'inin sıklıkla ve % 7,8'inin her zaman olmak üzere önem verdikleri yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin çoğunluğu, öğrencilerin görsel sanatlar dersine diğer derslere verdikleri kadar önem vermediklerini düşünmektedir. Velilerin görsel sanatlar öğretmenleriyle yeterli iletişim kurması, toplumun görsel sanatlar öğretmenlerine diğer branş öğretmenlerine gösterdikleri ilgiyi göstermesi ve ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmasının öğrencilerin dersi önemsemesi açısından önemli bir temel sağlayacağı unutulmamalıdır.

Tablo 42. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Yolu İle Öğrencinin Estetik Yanlarının Geliştiğine İnanıp İnanmadıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Görsel Sanatlar Dersi Yolu İle Öğrencinin Estetik Yanlarının Geliştiğine İnanıyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	12	13,3
Bazen	25	27,8
Sıklıkla	36	40,0
Her Zaman	17	18,9
Toplam	90	100

Tablo 42 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 13,3'ünün nadiren, % 27,8'inin bazen, % 40'ının sıklıkla ve % 18,9'unun her zaman olmak üzere, görsel sanatlar dersi yoluyla öğrencinin estetik yanlarının geliştğine inandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin, görsel sanatlar dersi yoluyla öğrencinin estetik yanlarının geliştğine dair inanç ve görüşlerinin pek güçlü olmadığı anlaşılmaktadır. Oysa ki, estetik eğitim, öğrencilere sanat ve sanata yönelik olarak yorum yapabilme, düşüncelerini ortaya koyabilme, farklı düşüncelere karşı hoşgörü sahibi olma gibi birçok değerler kazandırmaktadır (Kumral, 2008). Görsel sanatlar dersinin, ders süresinin uzatılarak, ortaokul görsel sanatlar dersi programın yaratıcı ve eğlenceli etkinlikleri kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ile öğrencilerin estetik anlamda gelişimlerinin ivme kazanarak süreklileşmesine hizmet eden bir görsel sanatlar eğitiminin verilmesi üzerinde çalışılmalıdır.

Tablo 43. Öğrencilerin Derse Malzeme Getirip Getirmediğine Ait Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenciler Derse Malzeme Getirmiyor	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	32	35,6
Bazen	30	33,3
Sıklıkla	13	14,4
Her Zaman	15	16,7
Toplam	90	100

Tablo 43 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin, % 35,6'sının nadiren, % 33,3'ünün bazen, % 14,4'ünün sıklıkla ve % 16,7'sinin her zaman olmak üzere, öğrencilerin derse malzeme getirmediği yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Sıklıkla veya her zaman öğrencilerin derse malzeme getirmediğini bildirenlerin tablodaki yüzdelik dilimleri toplam % 31,1 olarak görülmektedir. Öğrencilerin derse malzemesiz gelmeleri, bu tabloya göre, çok sık yaşanan bir durum olarak görünmemektedir. Konuya ilişkin olarak, Yazar, Aslan ve Şener (2014)'in araştırmaları, öğretmenlerin; öğrencilerin derse malzeme getirmediğini, eğitim kurumlarının dar gelirli öğrencilere malzeme temin etmesi gerektiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır (f 19, % 76,0). Ayrıca, Kahraman (2014), araştırmasında, ailelerin ekonomik durumlarının yetersiz olması sebebi ile öğrencilerin derse malzeme temin etmede sıkıntı yaşadıklarını belirlemektedir. Aşılıoğlu (2012) ise, görsel sanatlar öğretmenlerinin, bu derste kullanılacak bazı malzemelerin tedarik edilememesi durumunda, öğrencilere okul yönetimlerince ya da okul aile birliği tarafından malzeme desteği sağlanmasının yararlı olacağı görüşündedir. Derse çoğunlukla ve sürekli bir biçimde malzeme getirmeyen öğrencilerin, sınıfta disiplin sorunları yaşatan öğrenciler olma olasılığı oldukça yüksektir. Dersin verimli bir biçimde işlenebilmesinin temel yolunun, malzemenin öğrenciyle buluşturulup değerlendirilmesinin sağlanması olduğu unutulmamalıdır.

Tablo 44. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi Derslerinin Seçmeli Olarak Verilmesi Gerektiğini Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Sanat Eğitimi Derslerinin Seçmeli Olarak Verilmesi Gerektiğini Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	19	21,1
Nadiren	10	11,1
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	30	33,3
Her Zaman	16	17,8
Toplam	90	100

Tablo 44 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 21,1'inin hiçbir zaman sanat eğitimi derslerinin seçmeli olarak verilmesi gerekmediğini; % 11,1'inin nadiren, % 16,7'sinin bazen, % 33,3'ünün sıklıkla ve % 17,8'inin her zaman olmak üzere gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlerin sanat eğitimi derslerinin seçmeli olarak verilmesine sıcak baktıkları anlaşılmaktadır. Konuya ilişkin olarak Güneş (2016)'ın yapmış olduğu bir araştırmada, öğrencilerin %42'sinin, Resim (Görsel Sanatlar) dersinin seçmeli olarak verilmesinin başarıyı arttıracakını düşündüğü; %58'inin ise düşünmediği yönünde bulguya ulaşılmıştır. Buradan, öğretmenler kadar öğrencilerin de, çoğunun, görsel sanatlar dersinin seçmeli olarak verilmesinden yana olmadıkları anlaşılmaktadır. Görsel sanatlar dersini almak isteyen öğrencilerin oluşturduğu sınıfların daha verimli ve istençli bir işleyişi sağlayabileceği var sayılmalıdır. Seçmeli dersler verilirken, öğrencilerin seçimlerinin dikkate alınmadığı, okulların istedikleri dersleri seçmeli olarak vermek istemelerinin yaşandığı durumlarda, görsel sanatlar dersinin seçmeli hale getirilmesinin bir anlamının olamayacağı da açıktır.

Tablo 45. Öğrencilerin Dersi Önemseme İlgisi ve Tutumlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Öğrencilerin Dersi Önemsemediğini Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	6	6,7
Nadiren	12	13,3
Bazen	26	28,9
Sıklıkla	16	17,8
Her Zaman	30	33,3
Toplam	90	100
Öğrenciler, Derse Yeterli Düzeyde İlgisi Göstermemektedir		
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	15	16,7
Bazen	24	26,7
Sıklıkla	21	23,3
Her Zaman	30	33,3
Toplam	90	100
Öğrencilerin -Bir Kısımının veya Tümünün- Derse Karşı Olumsuz Bir Tutumları Vardır		
Hiçbir Zaman	9	10,0
Nadiren	25	27,8
Bazen	32	35,5
Sıklıkla	15	16,7
Her Zaman	9	10,0
Toplam	90	100

Tablo 45 incelendiğinde, “Öğrencilerin Dersi Önemsemediğini Düşünüyorum” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 6,7’sinin, öğrencilerin dersi önemsemediği; % 13,3’ünün nadiren, % 28,9’unun bazen, % 17,8’inin sıklıkla ve % 33,3’ünün ise her zaman olmak üzere önemsemediği yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Konuyla ilişkili olarak, Kahraman (2014)’ın araştırmasında, görsel sanatlar dersinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin tamamına yakınının, dersin önemsenmediğini düşündükleri görülmektedir. Batur (2010) ise, görsel sanatlar dersinin, öğrenciler tarafından diğer derslerden

önemsiz görmelerinin nedenleri olarak, velilerin olumsuz tutumlarını, sınavlarda görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasını göstermektedir.

“Öğrenciler Derse Yeterli Düzeyde İlgi Göstermemektedir” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 16,7’sinin hiçbir zaman, % 26,7’sinin bazen, % 23,3’ünün sıklıkla ve % 33,3’ünün her zaman olmak üzere, öğrencilerin derse yeterli ilgiyi gösterdikleri yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Konuyla ilişkili olarak, Kumral (2008)’a göre, alan öğretmenlerinin uygulama sırasında öğrencilerin düzeylerinin üstünde bir beklentiye girmesi, öğrencilerin derse karşı isteklerini olumsuz yönde etkileyebilmekte; aynı zamanda derse karşı velilerin-toplumun genel anlamda olumsuz bakış açısına sahip oluşları öğrencilerde güdüsüzlüğe yol açabilmektedir. Sınavlarda sanat eğitimi ile ilgili soruların olmaması veya yetersiz oluşu da, derse ilgisizliği arttıran bir etkiye sahiptir (Yazar, Aslan ve Şener, 2014).

“Öğrencilerin -Bir Kısımının veya Tümünün- Derse Karşı Olumsuz Bir Tutumları Vardır” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 10’unun öğrencilerin derse karşı olumsuz bir tutumları olmadığı; % 27,8’inin nadiren, % 35,6’sının bazen, % 16,7’sinin sıklıkla ve % 10’unun da her zaman olmak üzere olduğu yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Konuya ilişkin olarak, Dilmaç ve Öztürk (2016)’ün araştırmalarındaki bulgulara göre, sınıf düzeylerine göre betimsel sonuçlara bakıldığında 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının yüksek, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin tutumlarının ise orta düzeyli olduğu görülmektedir. Psikolojik ve duygusal bir kavram olan tutum, öğrencinin ders başarısını ve istekliliğini etkileyen temel etmenlerden biridir. Görsel sanatlar dersine yönelik öğrencilerin olumlu tutum içinde olması çok önemlidir (Dilmaç ve Öztürk, 2016). Ayrıca, Kumral (2008)’a göre, öğrencinin olumlu tutum kazanmasına, öğrenmesine ve gelişimine katkı sunan en önemli eğitim birimi öğretmenden başkası değildir.

Bu üç madde birlikte değerlendirildiğinde, öğretmenlerin; öğrencilerin dersi önemseme ve yeterli ilgiyi göstermedeki davranışlarına nazaran, derse karşı olumlu tutumlarının daha güçlü olduğunu düşündükleri görülmektedir. Dersin öğrenciler tarafından önemsenmediği ve derse yeterince ilginin olmadığı durumlarda, öğrencilerden kaynaklanan disiplin sorunlarının artacağı ve dersin veriminin düşeceği göz önüne alınmalıdır. Dersin değerinin ortaya konması açısından, ortaöğretime geçiş sınavlarına hazırlık dönemlerinde görsel sanatlar dersi; etüt ve test çözme amacıyla kullanılmasının önüne geçilmelidir (Aşıloğlu, 2012).

Tablo 46. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrencilerin Derse Yönelik Akademik Algılarına ve Dersten Sınavlarda Soru Sorulmamasına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Ortaöğretime Geçiş Sınavlarında Görsel Sanatlar Dersinden Soru Sorulmamasının Dersin Önemszenmesi Açısından Gerekli Olduğunu Düşünüyorum		
	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	8	8,9
Bazen	7	7,8
Sıklıkla	25	27,8
Her Zaman	50	55,5
Toplam	90	100
Öğrencilerin Derse İlişkin Akademik Benlik Algıları Düşüktür		
Hiçbir Zaman	4	4,4
Nadiren	8	8,9
Bazen	15	16,7
Sıklıkla	31	34,4
Her Zaman	32	35,6
Toplam	90	100

Tablo 46 incelendiğinde, “Ortaöğretime Geçiş Sınavlarında Görsel Sanatlar Dersinden Soru Sorulmamasının Dersin Önemszenmesi Açısından Gerekli Olduğunu Düşünüyorum” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 8,9’unun nadiren, % 7,8’inin bazen, % 27,8’inin sıklıkla ve % 55,5’inin her zaman olmak üzere, ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasının dersin önemszenmesi açısından gerekli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasının dersin önemszenmesi açısından gerekli olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Konuya ilişkin olarak, Dutkin (2012)’in araştırmasındaki sonuçlara göre, öğrenci velileri ve okul yöneticileri, sınavlardaki öğrenci başarısını her şeyin önüne koymakta ve görsel sanatlar dersi gibi sınavda sorumlu olunmayan dersleri önemsememektedir. Yapılması gereken, yetenek derslerinden de seçmeli soruların sınavlarda yer bulması olmalıdır. Öğrencilerin dersi önemsemesinin disiplin sorunlarını azaltacağı,

velilerin ve genel olarak toplumun derse karşı bakışlarının olumlu yönde etkileneceği düşünüldüğünde, ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasının çok önemli bir etki yaratacağı anlaşılmaktadır.

“Öğrencilerin Derse İlişkin Akademik Benlik Algıları Düşüktür” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 4,4’ünün öğrencilerin akademik algılarının düşük olmadığına; % 8,9’unun nadiren, % 16,7’sinin bazen, % 34,4’ünün sıklıkla ve % 35,6’sının her zaman olmak üzere, düşük olduğuna inandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin, öğrencilerin derse ilişkin akademik benlik algılarının düşük olduğunu büyük oranda düşündükleri görülmektedir. Ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmaması, dersin akademik başarıyla ilişkilendirilmesini engellemektedir. Velilerin güzel sanatlar liselerinin resim bölümlerine öğrencilerini yönlendirmemeleri, öğrencilerin de bu bilinçten yoksun olmaları da başka bir sorundur. Konuya ilişkin olarak, Yazar, Aslan ve Şener (2014), toplumun birçok kesiminin, dersin önemi, gerekliliği ve akademik geleceği açısından yeterli bilince sahip olmadığından dolayı, sanat eğitimi derslerini önemli bulmadığını belirtmekte; bunun temel kaynağı olarak da, eğitim sisteminin yapısal sorunlarına işaret etmektedirler.

5.3.5. Öğretmen Görüşlerinin, Yönetim Alt Boyutuna İlişkin Değerlendirilmesi

Tablo 47. Okul Yönetiminin Sanat Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Okul Yönetimi, Sanat Eğitimi Derslerine Karşı Olumsuz Bir Bakış Açısına Sahiptir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	45	50,0
Nadiren	11	12,2
Bazen	13	14,5
Sıklıkla	11	12,2
Her Zaman	10	11,1
Toplam	90	100

Okul Yönetimi, Görsel Sanatlar Dersine Gerekli Önemi ve Değeri Vermektedir		
Hiçbir Zaman	12	13,3
Nadiren	7	7,8
Bazen	13	14,4
Sıklıkla	30	33,3
Her Zaman	28	31,2
Toplam	90	100

Tablo 47 incelendiğinde, “Okul Yönetimi, Sanat Eğitimi Derslerine Karşı Olumsuz Bir Bakış Açısına Sahiptir” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 50’sinin hiçbir zaman okul yönetiminin sanat eğitimi derslerine karşı olumsuz bir bakış açısına sahip olmadığı; % 12,2’sinin nadiren, % 14,5’inin bazen, % 12,2’sinin sıklıkla ve % 11,1’inin her zaman olmak üzere, olduğu yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır.

“Okul Yönetimi, Görsel Sanatlar Dersine Gerekli Önemi ve Değeri Vermektedir” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 7,8’inin nadiren, % 14,4’ünün bazen, % 33,3’ünün

sıklıkla ve % 31,2'sinin her zaman olmak üzere, okul yönetiminin görsel sanatlar dersine gerekli önemi ve değeri verdiği yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır.

Okul yönetiminin derse karşı tutumlarının niteliği, derse verdikleri önemin niteliğini ve derecesini belirlemektedir. İdarecilerin derse karşı olumsuz tutumlarını gözden geçirmeleri ve dersin değerini ve önemini kavrayabilecekleri bir takım bilgilendirme seminerlerinin MEB tarafından organize edilmesi gerekliliği üzerinde düşünülmelidir.

Tablo 48. Öğretmenlerin Okul Yönetiminin Görsel Sanatlar Öğretmenlerini Destekleyip Desteklemediğine ve İşlemlerinde Adil Davranıp Davranmadığına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Okul Yönetimi Görsel Sanatlar Öğretmenlerini Desteklemektedir	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	5	5,6
Nadiren	6	6,7
Bazen	14	15,6
Sıklıkla	32	35,6
Her Zaman	33	36,7
Toplam	90	100
Okul Yönetimi İşlemlerinde Adil Davranmaktadır		
Hiçbir Zaman	9	10,0
Nadiren	16	17,8
Bazen	12	13,3
Sıklıkla	34	37,8
Her Zaman	19	21,1
Toplam	90	100

Tablo 48 incelendiğinde, “Okul Yönetimi, Görsel Sanatlar Öğretmenlerini Desteklemektedir” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 6,7'sinin nadiren, % 15,6'sının bazen, % 35,6'sının sıklıkla ve % 36,7'sinin de her zaman olmak üzere, okul yönetiminin görsel sanatlar öğretmenlerini desteklediği; % 5,6'sının ise hiçbir zaman desteklemediği yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Nitekim, okul müdürlerinin, öğretmenlerine destek vermeleri, öğretmenlerin görüşlerine değer vererek alınan kararlarda öğretmenlerin görüşlerini göz önünde tutmaları iyi bir okul yönetimi için önemlidir (Tok,

1997).

“Okul Yönetimi, İşlemlerinde Adil Davranmaktadır” maddesine, öğretmenlerin % 10’unun hiçbir zaman okul yönetiminin işlemlerinde adil davranmadığı; % 17,8’inin nadiren, % 13,3’ünün bazen, % 37,8’inin sıklıkla ve % 38,9’unun her zaman olmak üzere, davrandığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır.

Bu iki madde birlikte değerlendirildiğinde, öğretmenlerin yarısından fazlasının okul yönetiminden gereken desteği alamadığı ve adil bir yaklaşımı göremediği anlaşılmaktadır. Okul yönetiminin öğretmene destek vermesi ile işlemlerinde adil davranması durumlarının etkileşimsel bir ilişki içinde olduğu anlaşılmaktadır. Okul yönetiminin öğretmenlerle yeterli iletişim kurması, onları desteklemesi, adaletli ve demokrat bir biçimde yaklaşması, karar alınırken öğretmenlere danışılması; ortak bir okul kültürünün ve verimli-etkili bir iş hayatının yaratılmasında çok önemlidir (Arslan, 2009).

Tablo 49. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Müze Gezileri Düzenlenmesi Konusunda Okul Yönetiminden İzin Almakta Zorlanıp Zorlanmadıklarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Müzelere Eğitim-Öğretim Gezileri Düzenlenmesi Konusunda, Okul Yönetiminden İzin Almakta Zorlanmam	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	-	-
Nadiren	15	16,7
Bazen	50	55,6
Sıklıkla	10	11,0
Her Zaman	15	16,7
Toplam	90	100

Tablo 49 incelendiğinde, “Müzelere Eğitim-Öğretim Gezileri Düzenlenmesi Konusunda Okul Yönetiminden İzin Almakta Zorlanmam” maddesine ilişkin olarak, görsel sanatlar öğretmenlerinin 16,7’sinin nadiren, % 55,6’sının bazen, % 11,0’ının sıklıkla ve % 16,7’sinin ise her zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin izin alma konusunda zorlandıkları görülmektedir. Konuyla ilişkili olarak, Dutkin (2012), araştırmasında, müze

ziyaretlerine yeterince zaman ve maddi kaynak ayrılmadığı (% 29); çevresel faktörlerin etkisi ziyaretlerin yapılmasının önüne geçtiği (% 18); müze ziyaretlerine tarih odaklı yaklaşıldığı (% 12); müze ziyaretlerinin yapılma sıklığının, müzeler haftasına denk getirildiği (% 23) yönünde bulgulara ulaşmıştır. Ayrıca, Aşılıoğlu (2012), bir araştırmasında, görüşme yapılan öğretmenlerin sayıca önemli bir kısmının, öğrencilerin müze gezilerine yeterince katılmama nedenleri olarak, ders saatinin azlığını, ulaşım aracı temin etme güçlüğü, velilerden izin alamama gibi nedenleri gösterdiğini belirtmektedir. Oysa ki müzeler yanı sıra galeri ve sergilere yönelik geziler, öğrencilerin hissederek, yaşayarak öğrendikleri bir zemin sunarak, öğrenmeyi kalıcı hale getirmektedir. Müze ziyaretleriyle, öğrencilerin sosyalleşerek, kültürü ve tarihi öğrenmesinin yolu açılmış olmaktadır (Bulut ve Atilla, 2017). Teknoloji çağının bir gereği olarak, ülkemizin belli başlı müzelerinin sanal ortamda simüle edilerek öğrencilerin hizmetine sunulması, öğrencilerin yaratıcılığına ve sorgulayıcılığına katkı sunacaktır (Başbuğ ve Başbuğ, 2016).

Tablo 50. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Okul Yönetiminin Yetenekli Öğrencileri Ödüllendirmesinin Gerekip Gerekmediğine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Okul Yönetiminin, Yetenekli Öğrencileri Ödüllendirmesi Gerektiğini Düşünüyorum	(f)	(%)
Hiçbir Zaman		
Nadiren	-	-
Bazen	-	-
Sıklıkla	16	17,8
Her Zaman	74	82,2
Toplam	90	100

Tablo 50 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 17,8'inin sıklıkla ve % 82,2'sinin her zaman olmak üzere, okul yönetiminin yetenekli öğrencileri ödüllendirmesi gerektiği yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Yetenekli öğrencilerin belli zamanlarda ödüllendirilmesinin, öğrencilerin akademik geleceklerini şekillendirmede ve motivasyonlarının yükseltilmesinde önemli katkıları olabileceği gibi, diğer öğrencilerin de örnek alabilecekleri bir ortam yaratılmasında katkıları olabilir. Bu yetenekli öğrenciler içinden üstün yetenekli olanlar tespit edilerek, üstün yetenekli bireylerin eğitimini üstlenen resmi ve özel kuruluşlara

yönlendirilmelidir. Toplumun ve ülkenin kalkınmasında çok önemli görevler üstlenecek olan bu üstün yetenekli çocuklarımızın özel düzenlenmiş ortamlarda ve uzmanlarca eğitilmeleri önemlidir. Ülkemizde görsel sanatlar ders saatinin azlığı, fiziksel koşullar, sınıflarda malzeme yetersizliği vb. benzer problemler, yaratıcılık sürecine ve üstün yeteneklilerin keşfine ket vuran faktörlerden bazılarıdır (Uçar, 2015). Fakat unutulmamalıdır ki, sanat eğitimi, yetenek avcılığı değildir. Bugün eğitim programının temellendirildiği yapılandırmacı eğitim yaklaşımının ilkeleri uyarınca, yetenek, yetersizlik ya da geçmişlerine bakılmaksızın bütün öğrencilerin sanatsal bir eğitimin tüm yararlarından azami bir biçimde yararlandırılması gerektiği unutulmamalıdır (Baş, 2009).

Tablo 51. Okul Yönetiminin Görsel Sanatlar Öğretmenlerine Karşı Üstenci Bir Dil Kullanıp Kullanmadığına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlanması

Okul Yönetimi, Görsel Sanatlar Öğretmenlerine Karşı Üstenci Bir Dil Kullanmaktadır	(f)	(%)
Hiçbir Zaman	45	50,0
Nadiren	20	22,2
Bazen	14	15,6
Sıklıkla	6	6,7
Her Zaman	5	5,6
Toplam	90	100

Tablo 51 incelendiğinde, görsel sanatlar öğretmenlerinin % 50'sinin hiçbir zaman okul yönetiminin üstenci bir dil kullanmadığı; % 22,2'sinin nadiren, % 15,6'sının bazen, % 6,7'sinin sıklıkla ve % 5,6'sı da her zaman olmak üzere, kullandıkları yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yarısı, belli sıklıklarla, okul yönetiminin küçümseyici tavırlarına maruz kalmaktadırlar. Kumral (2008), okul yönetiminin öğretmene karşı tutum ve davranış biçiminin, hem okulun hem de öğretmenin başarısını belirlemede önemli olduğunu; okul yönetimi karşısında kendini güvenli ve mutlu hisseden bir öğretmenin başarısının öğrenciye doğrudan yansıyacağını vurgulamaktadır.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaokul görsel sanatlar dersinin uygulanmasında karşılaşılan çeşitli sorunlara ilişkin görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeye yönelik bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

6.1. Sonuçlar

1. Ortaokullarda görsel sanatlar eğitimi için gerekli olan atölyelerin yokluğu, varsa bile kazanımlar açısından yetersiz olduğu görülmektedir. Okulların % 71,1'inin, görsel sanatlar atölyesine sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ortaokullarda atölyelerin nicelik ve nitelik yönünden eksiklikler yaşadıkları anlaşılmıştır.
2. Öğretmenlerin dörtte birinden biraz fazlasının büyük ölçüde, öğrenciler ile disiplin sorunları yaşadıkları; öğrencilerden kaynaklı ciddi davranış bozuklukları gözlemledikleri anlaşılmıştır. Dolayısıyla, disiplin sorunları ile öğrenci davranış bozuklukları arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir.
3. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okullarında çalışmaktan memnun oldukları ortaya çıkmıştır.
4. Öğretmenlerin dörtte üçüne yakınının, meslektaşlarıyla dayanışma içerisinde oldukları ve mesleklerini icra ederken, okul yönetiminden destek aldıkları anlaşılmıştır.
5. Araştırmada, öğretmenlerin yarıya yakını aldıkları ücretin yaşam standartlarını tamamen karşıladığını, geri kalanı ise, kısmen karşıladığını ya da hiç karşılamadığını

düşünmektedirler. Dolayısıyla, öğretmenlerin yarısından fazlası aldıkları ücretin yaşam standartlarını tam olarak karşılayamadığını düşünmektedirler.

6. Araştırmada, geçirilen teftişin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine önemli ölçüde katkı sunduğu bulunmuştur.
7. Görsel sanatlar öğretmenlerinin tamamına yakını, derslerine sadece görsel sanatlar branş öğretmenlerinin girmesi gerektiğini düşünmektedirler. Dolayısıyla, görsel sanatlar öğretmenlerinin değerini ve önemini vurguladıkları düşünülebilir.
8. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yarısından biraz fazlası, sürekli bir şekilde, dersleriyle ilgili sempozyum ve yayınları takip ettiklerini ifade etmektedirler. Dolayısıyla, öğretmenlerin yarıya yakınının kendilerini yenileme ve geliştirme noktasında isteksiz oldukları söylenebilir.
9. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yarısından fazlası, hem velilerin kendileriyle iletişim kurmadıklarını düşünmekte; hem de toplumun görsel sanatlar öğretmenlerine, diğer branşlara nazaran daha az değer verdiklerini düşünmektedirler. Dolayısıyla velilerin ve genel anlamda toplumun, görsel sanatlar dersine karşı bir takım olumsuz tutumlarının olduğu düşünülebilir.
10. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yarısından fazlası, görüşlerini dikkate almadığını düşünmektedir. Dolayısıyla MEB'in görsel sanatlar öğretmenlerinin düşüncelerini istenilen düzeyde önemsemediği söylenebilir.
11. Araştırmada, öğretmenlerin mesleklerinde büyük ölçüde yeterli oldukları ortaya çıkmıştır.
12. Araştırmada, haftada bir saatlik ders diliminin resim eğitimi açısından yeterli olmadığı bulunmuştur.
13. Araştırmada, öğretmenlerin yeterli araç-gerece sahip olmadıkları; eğitim ortamının yeterli donanıma sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

14. Araştırmada, öğrenci ürünlerinin sergilenebileceği alanların büyük ölçüde eksik olduğu bulunmuştur.
15. Araştırmada öğretmenlerin, görsel sanatlar dersi ortaokul ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programını tam olarak uygulayamadıkları bulunmuştur.
16. Araştırmada, görsel sanatlar kılavuz kitabındaki konu anlatımlarının yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.
17. Araştırmada, görsel sanatlar dersinin sadece bir eğlence dersi olarak görüldüğünün öğretmenler tarafından düşünüldüğü ortaya çıkmıştır.
18. Araştırmada, öğrenme alanlarından *görsel sanatlarda biçimlendirme* etkinliklerinin büyük oranda uygulanabildiği ortaya çıkmıştır.
19. Araştırmada, öğrenme alanlarından *görsel sanat kültürü* etkinliklerinin tam olarak uygulanamadığı bulunmuştur.
20. Araştırmada, öğretmenlerin, ortaokul ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlara yönelik etkinlikleri tam olarak hazırlayamadıkları ortaya çıkmıştır.
21. Araştırmada, ortaokul ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının öğrencinin seviyesine tam olarak uygun olmadığı bulunmuştur.
22. Araştırmada, ortaokul ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının, öğrencilerin eğitsel ihtiyaç ve beklentilerini karşılamada yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.
23. Araştırmada, öğrencilerin derse ilgi, tutum ve tavırlarında belirgin sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır.

24. Görsel sanatlar öğretmenlerinin büyük çoğunluğu sanat eğitimi derslerinin seçmeli olarak verilmesi gerektiğini belli derecelerle düşünmektedirler. Dolayısıyla, görsel sanatlar dersinin zorunlu olarak verilmesinin gerekli olmadığı düşünülebilir.
25. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yarısından fazlası, öğrencilerin akademik algılarının sürekli olarak düşük olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ise, ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmamasının dersin önemsenmesi açısından gerekli olduğunu düşünmektedirler. Dolayısıyla, liselere geçiş sınavlarında, görsel sanatlar dersinden de soru sorulmasının, dersin akademik değerini yükselteceğini ve dersin önemsenmesine katkı sunacağı söylenebilir.
26. Araştırmada, okul yönetiminin, görsel sanatlar dersine karşı tutum, tavır ve uygulamalarında çok sık olmasa da bir takım olumsuzluklar olduğu bulunmuştur.
25. Araştırmada, Görsel sanatlar öğretmenlerinin müzelere izin alma konusunda bir takım zorluklarla karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

6.2. Öneriler

Bu sonuçların ışığında, görsel sanatlar dersinin belli başlı sorunlarına çözüm sunabilecek öneriler şu şekildedir:

1. Ortaokul görsel sanatlar derslerinin yüksek verimle ve zevkle işlenebilmesi için, her ortaokulun modern ve “sanatsal” olarak tasarlanmış tam donanımlı bir atölyeye ihtiyacı vardır.
2. Öğrencilerle yaşanan iletişim ve disiplin sorunlarının en aza indirilmesi için, okulda yapılan veli toplantılarının dışında, öğretmen-veli-öğrenci koordinasyonunu sağlayacak kapsamlı, planlı etkinlikler ve birlikteliklerin düzenlenmesi düşünülebilir. Ayrıca, öğretmenlerin öğrenci yaş dönemleri ve psikolojisi üzerine bilgilendirilmelerinin yapılacağı eğitici seminerlerin sıklıkla yapılabilmesi sağlanmalıdır. Görsel sanatlar dersinde yaşanan disiplin sorunlarının ana kaynağının

öncelikle aile ve çevre faktörleri olduğu düşünüldüğünde, okullarda genel anlamda, disiplin sorunlarının en aza indirilmesi ya da hiç yaşanmaması için, ailelerin çocuk eğitiminde neleri yanlış yaptıklarını ve doğru bir çocuk eğitimi için neler yapmaları gerektiğini anlatan seminer, konferans türü etkinliklerin okullarda, yetkililer tarafından belli aralıklarla düzenlenmesi sağlanabilir. Disiplin sorunlarının sınıfta daha aza indirilebilmesi için öğretmenler, sıkıcı olmayan ve her çocuğun kabiliyet düzeyine ve ilgisine uygun çalışmaları seçip uygulayabilir.

3. MEB tarafından, belli aralıklarla, sürekli ve planlı bir biçimde, öğretmenlerin iş memnuniyetlerinin ölçülebileceği ve sorunlarının çözüme kavuşturulabilmesi amacıyla çeşitli kontrol ve değerlendirme mekanizmaları uygulanabilir.
4. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşam standartlarını yükseltebilmeleri için, yeterli sayıda derse girebilmeleri gerekmektedir. Bunun için de, görsel sanatlar öğretmenin olmadığı okullarda, dersin diğer branştaki hocalarca doldurulmasının önüne geçilerek, ek derse ihtiyacı olan görsel sanatlar öğretmenlerinin girmesi sağlanabilir.
5. Teftişlerin düzenli ve amacına uygun yapılması sağlanmalıdır.
6. Öğretmenlerin branşlarını benimseyerek, yoğun bir isteklilikle işlerine sarılmalarının önündeki mesleki öz saygı ve öz güven kaybının giderilerek, görsel sanatlar dersine gereken önemin ve değerin verilmesi gerekmektedir.
7. Görsel sanatlar öğretmenlerinin kendi alanlarıyla ilgili güncel gelişmelerden haberdar olmak, mesleki yeterliliklerini geliştirmek amacıyla, sempozyum ve yayınları takip etmelerinin yararlı olacağı yönünde görsel sanatlar öğretmenleri bilinçlendirilebilir. Gerekirse bu tür etkinliklerin duyurulup sistemli hale getirilebileceği bir e-portal kurulabilir.
8. Velilerin, görsel sanatlar öğretmenleriyle iletişim kanallarının açık tutulabileceği ve görsel sanatlar dersine olan ilgilerinin arttırılabileceği sergi ve benzeri etkinliklerin yaygınlaştırılması düşünülebilir.

9. MEB, sadece görsel sanatlar öğretmenlerinin değil, tüm branş öğretmenlerinin fikirlerini alabileceği, bu fikirleri toplayıp değerlendirmelerde bulunabileceği bir internet veri tabanını hazırlayarak kullanıma sunabilir.
10. Görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin azalmaması, mesleklerine karşı tükenmişlik hissine kapılmamaları ve motivasyonlarının artırılması için, MEB tarafından öğretmenlerin katılabilecekleri “Hizmet İçi Eğitim Programları” açılabilir.
11. Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımların etkili ve kesintisiz bir biçimde öğrencide içselleşerek kalıcılığı için, görsel sanatlar dersinin haftalık en az iki ders saatine çıkarılması düşünülebilir.
12. Donanımlı bir atölyenin yanı sıra, ders için gerekli araç-gereç ihtiyacının sağlanması için okulların ek bütçe tahsisi yapılabilir.
13. Ortaokul ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının tam olarak uygulanabilmesinin sağlanması için, ders sayısının artırılması, sınavlarda dersten soru sorulması, diploma not ağırlığının artırılması, okulların fiziki ve donanımsal sorunlarının çözülmesi, malzeme-arac-gereç sıkıntısının giderilmesi gibi birçok faktörün birlikte düzeltilmesine bağlı olduğuna göre, tüm bu sayılanların düzeltilmesine çalışılmalıdır.
14. Görsel sanatlar öğretmen kılavuz kitabının bol miktarda açık, anlaşılır ve eğlenceli örneklerle donatılarak, her sınıf düzeyi için ayrı ayrı hazırlanarak bir başucu kitabı niteliği kazanmasına yönelik bir çalışma başlatılabilir.
15. Toplumun birçok kesiminin, görsel sanatlar dersinin bir “eğlence” dersi olmayıp, öğrencilerin estetik yönlerini geliştiren, öğrenciye çok boyutlu düşünme ve hayal kurma niteliklerini kazandırarak yaratıcı ve çok yönlü bir kişilik edinmelerini sağlayan oldukça “temel” bir ders olduğunun bilincinin oluşturulması amacıyla gerekli bilgilendirilmeler yapılabilir.
16. Görsel sanatlarda biçimlendirme ve görsel sanat kültürü konularında birçok etkinlik, yine madde 13’te bahsedilen sebeplerden dolayı uygulanma sorunları yaşamaktadır.

17. Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının, öğrencileri tam merkeze oturtan, ihtiyaç ve beklentilerini göz ardı etmeyen bir yapıda düzenlenebilmesi için, programın içerik ve kapsam olarak genel-geçer olmaktan çok, farklı öğrenci tiplerine uygulanabilecek çeşitli uygulama yaklaşımları ve örneklerin önerildiği, bireyselleştirme esnekliği olan, “smart”, kendini yenileyip “onarabilen” bir formasyonda yeniden düzenlenmesi düşünülebilir.
18. Görsel sanatlar dersinin, başta öğrenciler olmak üzere toplumun birçok kesimince önemsenip değer verilmesinin sağlanabilmesi, böylelikle, hem dersin ve hem de öğretmenin itibarının yükseltilmesinin amacıyla, ortaöğretime geçiş sınavlarında görsel sanatlar dersinden soru sorulmasının önemli olabileceği üzerinde durulabilir.
19. Görsel sanatlar dersinin seçmeli olarak verilir verilmemesine yönelik kararın öğretmen, veliler ve öğrencilerin vereceği ortak bir kararla alınabilmesi için, kamuoyu anketleri düzenlenebilir.
20. Liseye geçiş sınavlarında, “temel olmayan” derslerden de soru sorulması denenebilir. “Akademik” demek olanın sayısal veya sözel alanların değil tüm insani alanların menziline girdiği bilinciyle veliler bilinçlendirilmelidir.
21. Öğretmenlerle okul yönetimi arasındaki sorunların en aza indirilmesi için, okul yöneticilerinin öğretmenlikten gelmiş olması ve kısıtlanabilir-denetlenebilir yetkilerle donatılmış olması sağlanmalıdır.
22. Müze etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde okulların bu alandan yararlanmaları konusunda, okul yönetimlerinin müzelerle işbirliğini arttırması önerilebilir. MEB’in müzelere veya sanat galerilerine geziler düzenlenmesini bir plana ve zamana bağlaması düşünülebilir.
23. Araştırmacılar, ortaokul görsel sanatlar dersinde istenmeyen davranışların neler olduğu ve hangi sıklıkta yaşandığına yönelik araştırmalarda bulunabilirler.

24. Araştırmacılar, ortaokullarda gerçekleşen disiplin sorunlarının neler olduğunu, kaynaklarını ve sonuçlarını nitel bir biçimde araştırabilirler.
25. Araştırmacılar, ortaokul görsel sanatlar dersi kazanımlarının hangilerinin, hangi bakımlardan ve ne lde öğrencilerin düzeylerinin üzerinde olduğunu araştırabilirler.
26. Araştırmacılar, ğretmenlerin karneler dağıtıldıktan sonra katıldıkları seminerlerin yararlılık ve uygulanabilirliğine yönelik uygulamalar gerçekleştirebilirler.

KAYNAKLAR

Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.

Altinkurt, L. (2005). Türkiye'de Sanat Eğitiminin Gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 125-136.

Arnstine, D. (1990). Art, Aesthetics, and the Pitfalls of Discipline-Based Art Education, *Education Theory*, 40 (4), 415-422.

Arslan, C., & Sünbül, A. M. (2006). Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Yeterlilikleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 25-37.

Arslan, M., Ersözlü, Z. N., Aydoğan, İ., İskender, M., Helvacı, M. A. & Turhan, M. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş* (Editör: Arslan, M.). Ankara: Gündüz Yayıncılık.

Aşlıhoğlu, E. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının Sanat Eğitimi İlkelerinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 231-240.

Atan, U., & Dalkıran, A. (2008). İlköğretim Okullarındaki Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri ve Fiziki Altyapı Standartlarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 161-184.

Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 2, 33-42.

Batur, M. (2010). İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Ögesinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Baş, Ş. (2009). Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Başbuğ, F., & Başbuğ, Z. (2016). Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9(18), 74-98.

Boydaş, N. (2007). *Sanat Eleştirisine Giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Bozkurt, N. (1995). *Sanat ve Estetik Kuramları*. İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Budak, Y., & Demirel, Ö. (2003). Öğretmenlerin Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 33, 62-81.

Bulut, İ. (2008). Yeni İlköğretim Programlarında Öngörülen Öğrenci Merkezli Uygulamalara İlişkin Öğretmen Görüşleri (Diyarbakır İli Örneği Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 56, 521-546.

Bulut, Ü., & Atilla, U. (2017). Müze Eğitiminin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimine Etkileri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 705-714.

Buyurgan, S. (2000). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Bölümü Mezunlarının Yüksek Öğrenimdeki Başarı Durumları ile İlgili Bir Değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19, 32-42.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. & Çakmak, K. E. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cemaloğlu, N., & Kayabaşı, Y. (2007). Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyi ile Sınıf Yönetiminde Kullandıkları Disiplin Modelleri Arasındaki İlişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27(2), 123-155.

Çelik, M. (2013). Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Rolü Ve Önemi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi, İstanbul.

Dikici, A. (2001). Sanat Eğitiminde Yaratıcılık. *Milli Eğitim Eğitim-Sanat-Kültür Dergisi*. 149, 54-60.

Dilmaç, O., & Öztürk, D. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kafkas Üniversitesi, e – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 3(3), 1-7.

Dorukan, N. (2009). İlköğretim Kurumlarındaki Görsel Sanatlar Dersinin Uygulamaları Ve Sonuçları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Durak, H. Y., & Seferoğlu, S. S. (2017). Öğretmenlerde Tükenmişlik Duygusunun Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 759-788.

Dutkin, A. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Verilen Görsel Sanatlar Dersinin Algılanma Düzeyinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ertürk, M. (2013). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 3 (1), 78-94.

Fidan, S. (2013). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Bursa İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Filiz, Z. (2014). Öğretmenlerin İş Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10 (23), 157-171.

Flavio, C. (1982). *Eski Yunan Sanatını Tanıyalım* (Çev: Solmaz Turunç). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.

Gökay, M., & Özdemir, Ş. S. (2010). Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler: Konya Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (1), 237-251.

Göknur, Ş. (2011). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Gül, G. (2004). Birey, Toplum, Eğitim ve Öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 223-236.

Güneş, A. (2016). Ortaokullardaki Görsel Sanatlar Dersinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, Cilt 6 (2/1), 303-318.

Güzeldemir, E. (2003). *Bilimsel Yazı Nasıl Yazılmalı?*. Ankara: Logos Yayıncılık.

Işık, H. (2004). *Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni, Sınıf Yönetimi* (Editörler: Şişman, M. & Turan, S.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

İlhan, A. Ç. (1994). Üniversitelerde Sanat Eğitiminin Gerekliği. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 1, 173-183.

Kaya, B. (2015). Görsel Sanatlar Dersinin Öğrencilere Özgüven Kazandırmada Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kahraman, D. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri Ve Çözüm Önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (14), 221-240.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karip, E. (2002). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Kırışoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim- Görmek, ğrenmek, Yaratmak*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Kumral, . (2008). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim ğretmenlerinin Ve Yöneticilerinin ğrencilerin Estetik Gelişimlerini Etkileyen Faktörler zerine Görüşleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kuru, A. ř. (2016). Bilgi retim Formu Olarak Sanat ve Pedagojik Projeler. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 15, 1-10.

MEB. (2017). *Görsel Sanatlar Dersi ğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.

Murat, E. (2013). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi ğretim Programının ğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 1, 78-94.

San, İ. (1979). *Sanatsal Yaratma ve ocukta Yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

San, İ. (1982). Sanat Eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1, 215-226.

Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları*. Ankara: Kültür Yayınları.

şahin, D., & Münire, M. Y. (2012). Bireyin Toplumsallaşma Sürecinde Sanat Eğitiminin nemi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1, 273-277.

şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 142-167.

Tan, S. (2013). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi ğretim Programı ğrenme Alanlarının ğretme-ğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin ğretmen Görüşleri (Bursa İli rneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart niversitesi, Çanakkale.

Tanilli, S. (1988). *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, İstanbul: Amaç Yayınevi.

Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tansuğ, S. (2006). *Resim Sanatının Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tok, N. T. (1997). Öğretmenlik Mesleğinin Öğretmenlerin Gereksinimlerini Karşılama Düzeyi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2, 251-267.

Türe, N. (2007). Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Türkkan, B. (2008). İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ökten, E. (2001). Sanat Eğitiminde Toplam Kalite. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Uçar, A. (2015). Üstün Yetenekli Bireylerin Görsel Yeti Ve Farkındalığı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (Özel Sayı), 1-8.

Uzunoglu, M. (2013). Kültür-Sanat İlişkisi Bağlamında Cumhuriyetin İlk Yıllarında Özgün Türk Resmi Oluşturma Çabaları. *İdil Dergisi*, 10, 150-169.

Yazar, T., Aslan, T., & Şener, S. (2014). Sanat Eğitimi Sorunu Olarak Ülkemizde İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Olan İlgisizlik Sebepleri. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (2), 593-605.

Yazıcı, T. (2009). İlköğretim Müzik Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, S. E., Yazıcı, N., & Yazıcı H. (2014). Öğretmen Ve Yönetici Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 24, 135-157.

Yurdakul, S. (2009). *Öğretmenin El Kitabı*. İstanbul: Kare Yayınları.

Yükselgün, Ö., & Türkcan, B. (2012). İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programındaki “Görsel Sanat Kültürü” Öğrenme Alanının Uygulanması. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, 12, (20. Yıl Özel Sayı), 337-366.

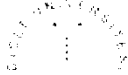
URL-1, <https://www.nedir.com/ogretim>, Öğretim Nedir?. 25 Mayıs 2016.

URL-2, https://en.wikipedia.org/wiki/Renaissance_art, Renaissance Art. 9 Nisan 2016.

EKLER

EK-1: Anket Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 25/11/2016-89671

1974

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Etik Kurulu

Sayı : 93688024-703.99-
Konu : Anket (Ayhan ÖZGÖKÇE)

ZİYA GÖKALP EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA
(Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanlığı)

İlgi : 20.05.2016 tarih ve 38770 sayılı yazı.

İlgi yazıya istinaden; Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi yüksek lisans öğrencisi Ayhan ÖZGÖKÇE'nin; anket uygulama talebi kurulumuzun 18.11.2016 tarihli oturumunda görüşülmüş, ilgili kurul kararı aşağıda belirtilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Vecihi ÖZKAYA
Başkan

KARAR-2016/5-3: Üniversitemiz yüksek lisans öğrencisi Ayhan ÖZGÖKÇE'nin, anket çalışmasına ilişkin olarak, Prof.Dr.Behçet ORAL tarafından hazırlanan 12.07.2016 tarih ve 51620 sayılı rapor görüşüldü.

Üniversitemiz yüksek lisans öğrencisi Ayhan ÖZGÖKÇE'nin, anket çalışmasının etik açıdan uygun olduğu, herhangi bir sakınca içermediği ve etik ilke şartlarını taşıdığı kanaatine varıldığından, anketin uygulanmasının, uygun olduğuna oy birliğiyle karar verildi.

Evrakı Doğrulamak İçin : https://ebelge.dicle.edu.tr/en/Visum/Validate_doc.aspx?V=REKR3SPZL

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 241 10 05 Faks:+90 412 248 83 20
e-Posta: dicle@idicle.edu.tr Elektronik Ağ: <http://www.dicle.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için iratbat: Şule Akan
Evrak Pin Kodu: 73603

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-2: Anket Uygulama İzni

T.C
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79137285-605.01-E.110665

04.01.2017

Konu : Araştırma Uygulama İzni.

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri 2012/13 sayılı Genelgesi,
b) Dicle Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 16/12/2016 tarih 68508712-100/21027 sayılı yazısı.

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ayhan ÖZGÖKÇE'nin, "Ortaokullarda Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirmesi" konulu anket çalışmasına veri oluşturmak amacıyla yapacağı anket çalışmasını Müdürlüğünüze bağlı merkezde bulunan tüm ortaokullarda görev yapan Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerine yönelik anket ve uygulama izin isteği, ilgi (b) yazı ile bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Müdürlüğümüz AR-GE Biriminde MEB'e bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi'ne bağlı olarak oluşturulmuş olan Bilimsel Araştırma İzni Değerlendirme Komisyonu 02/01/2017 tarihinde Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi AR-GE Biriminde toplanarak başvuru hakkında gerekli incelemeyi yapmıştır. Söz konusu uygulama çalışmasının Müdürlüğümüze bağlı merkezde bulunan tüm ortaokullarda görev yapan Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerine yönelik gönüllülük esasına dayalı olarak, okul idarelerinin izni alınarak, çalışmaların eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde **06 Şubat 2017 - 03 Mart 2017** tarihleri arasında uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

İlhan MAKİNİST

Müdür a.

Şube Müdürü

OLUR

04.01.2017

Ahmet BAĞLITAŞ

Vali a.

Milli Eğitim Müdürü

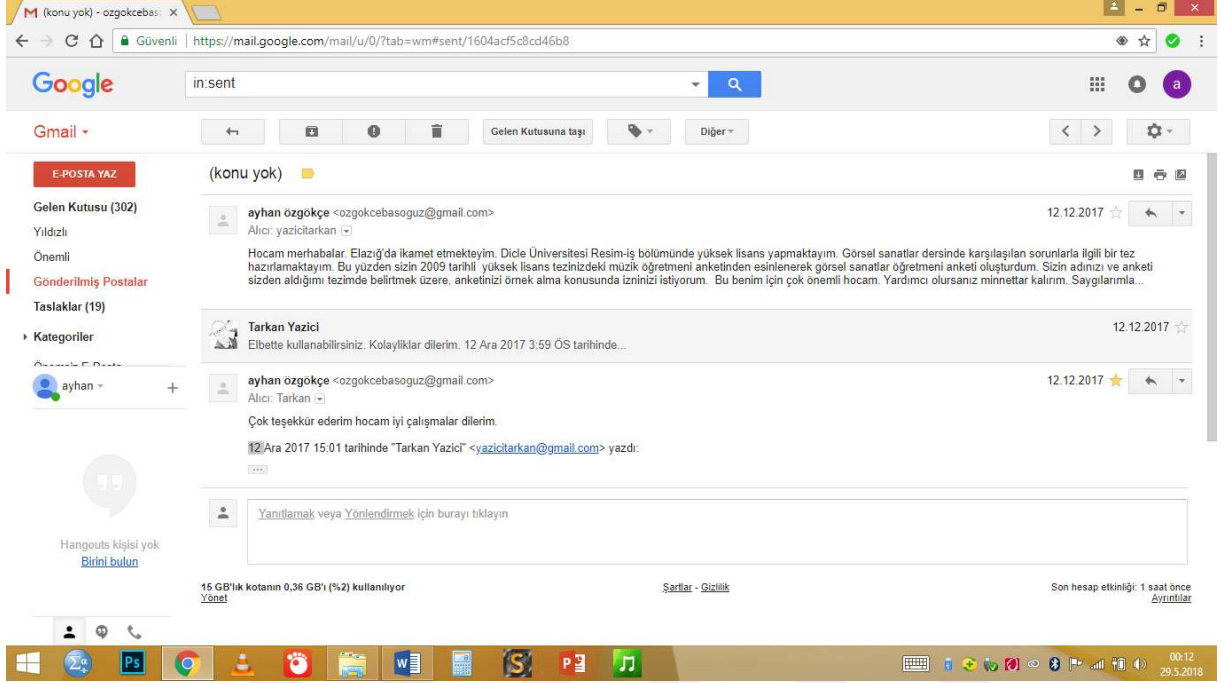
Güvenli Elektronik İmza
Tarih: 04.01.2017
Dilek GÜNGÖR
MUSTAFA GÜNGÖR
V.H.K.

Akpınar Mah.Kolordu Cad.No:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazigmem@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A. AKARSU-Y.H.K.İ
Tel: (0424) 238 50 24
Faks: (0424) 233 36 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f483-44a9-3e90-9fa7-1d40 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3: Veri Toplama Aracına İlişkin İzin

EK-4: Anket Formu

Değerli meslektaşım;

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar eğitiminde karşılaşılan sorunların, görsel sanatlar öğretmenleri tarafından değerlendirilmesidir. Araştırmanın amacına ulaşması, açıklamaların ve anket sorularının dikkatlice okunmasına, cevapların özenle seçilmesine ve soruların cevapsız bırakılmamasına bağlı olacaktır. Görsel sanatlar öğretmenleri olarak gerekli özeni ve samimiyeti göstererek Araştırmaya gerekli katkıları yaptığınız için şimdiden teşekkür eder, meslek hayatınızda başarılar dilerim.

Ayhan ÖZGÖKÇE

Görsel Sanatlar Öğretmeni ve Dicle Üni. Yük. Lisans Öğrencisi

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır:

- 1. Kişisel Bilgiler**
- 2. Mesleki ve Okul Durumuna İlişkin Sorunlar**
- 3. Öğretmen Anket Formu**

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki sorulara size en uygun seçenekleri işaretleyerek veya açıklamalar yazarak yanıtlayınız.

- 1. Cinsiyetiniz?**
() Kadın () Erkek
- 2. Görev süreniz?**

☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16 Yıl ve üzeri

3. En son mezun olduğunuz okul türü?

☐ Eğitim Fakültesi Resim Eğitimi Bölümü

☐ Güzel Sanatlar Fakültesi

☐ Eğitim Enstitüsü

☐ Diğer (Belirtiniz).....

4. Eğitim durumunuz?

☐ Ön Lisans

☐ Lisans

☐ Yüksek Lisans

☐ Doktora

☐ Diğer

(Belirtiniz).....

5. Branşınız?

☐ Resim

☐ Heykel

☐ Grafik

☐ Diğer (Belirtiniz).....

6. Görev yaptığınız yerleşim yeri

☐ İl

☐ İlçe

II. BÖLÜM

MESLEKİ VE OKUL DURUMUNA İLİŞKİN SORUNLAR

1. Görev yaptığınız okuldan çalışmaktan memnun musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

2. Görev yaptığınız okulda resim atölyesi var mıdır?

☐ Evet ☐ Hayır

3. Görev yaptığınız okulda resim atölyesi varsa, atölyeyi, görsel sanatlar dersi öğretim programında öngörülen kazanımlar açısından yeterli görüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

4. Mesleğinizi icra ederken meslektaşlarınızla dayanışma içinde olduğunuzu düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

5. Mesleğinizi icra ederken okul yönetiminden destek alıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

6. Okul yönetimi ile iletişim sorunları yaşıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

7. Aldığınız ücretin yaşam standartlarınızı karşıladığını düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

8. Ek iş yapıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

9. Geçirmiş olduğunuz teftişin mesleki gelişiminize bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

10. Bir fırsat verilse branşınızı değiştirir misiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

11. Branşınızı bir başkasına önerir misiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

12. Paylaşmak istediğiniz başka duygu ve düşünceleriniz varsa lütfen ekleyiniz

.....

.....

.....

.....

.....

Teşekkürler.

III. BÖLÜM

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Size uygun olan seçeneği “ X” ile işaretleyiniz.						
ANKET SORULARI		HER ZAMAN	SIKLIKLA	BAZEN	NADİREN	HIÇ BİR ZAMAN
1. ÖĞRETMEN BOYUTU 2. EĞİTİM PROGRAMI BOYUTU 3. EĞİTİM ORTAMI BOYUTU 4. ÖĞRENCİ BOYUTU 5. OKUL YÖNETİMİ BOYUTU						
ÖĞRETMEN BOYUTU						
1.Mesleğimde Yeterli Olduğumu Düşünmüyorum	1	2	3	4	5	
2.Ortaokul Görsel Sanatlar Dersine Sadece Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Girmesi Gerektiğini Düşünüyorum	1	2	3	4	5	
3.Görsel Sanatlar İle İlgili Sempozyum Ve Yayınları Takip Ediyorum	1	2	3	4	5	

4.Velilerin Görsel Sanatlar Öğretmenleriyle İletişim Kurmadığını Düşünüyorum	1	2	3	4	5
5.Toplumun Görsel Sanatlar Öğretmenlerine, Diğer Öğretmenlere Kıyasla Daha Az Değer Verdiklerini Düşünüyorum	1	2	3	4	5
6. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Hazırlanırken MEB'in Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşlerinden Yeterince Yararlandığına İnanıyorum	1	2	3	4	5
7.Mesleğe İlişkin Hizmet İçi Gereksinim Duyuyorum	1	2	3	4	5
8. Öğrenciler ile Disiplin Sorunları Yaşıyorum	1	2	3	4	5
9.Sınıfta Öğrencilerden Kaynaklanan Ciddi Davranış Bozuklukları Gözlemliyorum	1	2	3	4	5
10. Öğrenciler ile İletişim Sorunları Yaşıyorum	1	2	3	4	5
11.Meslekte Tükenmişlik Duygusu Yaşıyorum	1	2	3	4	5
12.Derste Verimli Olamadığımı Düşünüyorum	1	2	3	4	5
EĞİTİM PROGRAMI BOYUTU					
1.Haftada 1 Saatlik Ders Dilimi Resim Eğitimi Dersi Açısından Yeterli Değil	1	2	3	4	5
2.Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programını Tam Olarak Uygulayamıyorum	1	2	3	4	5
3.Görsel Sanatlar Öğretmen Kılavuz Kitabındaki Konu Anlatımlarını Yetersiz Buluyorum	1	2	3	4	5
4.Öğrencilerin Velilerin Diğer Branş Öğretmenlerinin ve Okul Yöneticilerinin Görsel Sanatlar Dersini Sadece Eğlence Dersi Olarak Gördüklerini Düşünüyorum	1	2	3	4	5
5.Öğrenme Alanlarından <i>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</i> Etkinliklerini Uygulamak İçin Koşulların Uygun Olduğuna İnanıyorum	1	2	3	4	5
6.Öğrenme Alanlarından <i>Görsel Sanat Kültürü</i> Etkinliklerini Uygulamak İçin Koşulları Uygun Görmüyorum	1	2	3	4	5
7. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öğrenciye Kazandırılması Öngörülen Kazanımlara Yönelik Etkinlikleri Hazırlayabiliyorum	1	2	3	4	5
8. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrencilerin Düzeylerinin Üzerindedir	1	2	3	4	5
9. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Gerçekleştirilebilecek Nitelikte Değildir	1	2	3	4	5
10. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öğrenciye Kazandırılması Öngörülen Kazanımlar Programın Genel Amaçları İle Tutarlı Değildir	1	2	3	4	5

11. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımlar Kendi İçinde Tutarlı Değildir	1	2	3	4	5
12. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğretmene Yeterli Düzeyde Esneklik Tanımamaktadır	1	2	3	4	5
13. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenciyi Merkeze Almaktadır	1	2	3	4	5
14. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrencilerin Görsel Sanatlar Alanındaki Eğitsel İhtiyaç Ve Beklentilerini Karşulamaktadır	1	2	3	4	5
EĞİTİM ORTAMI BOYUTU					
1.Görsel Sanatlar Dersi İçin Yeterli Araç-Gerece Sahip Değilim	1	2	3	4	5
2.Atölyenin Olmadığı Durumlarda Sınıf Ortamında İşlenen Görsel Sanatlar Dersinde Verimliliğin Düştüğüne İnanıyorum	1	2	3	4	5
3.Sınıf Ortamında Sınıf Disiplinini Sağlamanın Atölye Ortamına Göre Daha Zor Olduğunu Düşünüyorum	1	2	3	4	5
4.Eğitim Ortamı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Donanım Sahip Değildir	1	2	3	4	5
5.Eğitim Ortamı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Öngörülen Kazanımları Gerçekleştirebilecek Fiziki-Mekana Sahip Değildir	1	2	3	4	5
6. Okulda Öğrenci Ürünlerini Sergileyebileceğim Alanlara Sahibim	1	2	3	4	5
7. Eğitim Ortamı Yeterli Aydınlatmaya Sahiptir	1	2	3	4	5
ÖĞRENCİ BOYUTU					
1.Öğrenciler Görsel Sanatlar Dersine Diğer Derslere Verdikleri Kadar Önem Veriyorlar	1	2	3	4	5
2.Görsel Sanatlar Dersi Yolu İle Öğrencinin Estetik Yanlarının Geliştiğine İnanıyorum	1	2	3	4	5
3.Öğrenciler Derse Malzeme Getirmiyor	1	2	3	4	5
4.Sanat Eğitimi Derslerinin Seçmeli Olarak Verilmesi Gerektiğini Düşünüyorum	1	2	3	4	5
5.Öğrencilerin Dersi Önemsemediğini Düşünüyorum	1	2	3	4	5
6.Öğrenciler Derse Yeterli Düzeyde İlgi Göstermemektedir	1	2	3	4	5
7.Öğrencilerin-Bir Kısımının veya Tümünün- Derse Karşı Olumsuz Bir Tutumları Vardır	1	2	3	4	5

8.Ortaöğretime Geçiş Sınavlarında Görsel Sanatlar Dersinden Soru Sorulmamasının Dersin Önemszenmesi Açısından Gerekli Olduğunu Düşünüyorum	1	2	3	4	5
9.Öğrencilerin Derse İlişkin Akademik Benlik Algıları Düşüktür	1	2	3	4	5
OKUL YÖNETİMİ BOYUTU					
1.Okul Yönetimi Sanat Eğitimi Derslerine Karşı Olumsuz Bir Bakış Açısına Sahiptir	1	2	3	4	5
2.Okul Yönetimi, Görsel Sanatlar Dersine Gerekli Önemi ve Değeri Vermektedir	1	2	3	4	5
3.Okul Yönetimi Görsel Sanatlar Öğretmenlerini Desteklemektedir	1	2	3	4	5
4.Okul Yönetimi İşlemlerinde Adil Davranmaktadır	1	2	3	4	5
5.Müzelere Eğitim-Öğretim Gezileri Düzenlenmesi Konusunda Okul Yönetiminden İzin Almakta Zorlanmam	1	2	3	4	5
6.Okul Yönetiminin Yetenekli Öğrencileri Ödüllendirmesi Gerektiğini Düşünüyorum	1	2	3	4	5
7.Okul Yönetimi Görsel Sanatlar Öğretmenlerine Karşı Üstenci Bir Dil Kullanmaktadır	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Öğrenim

Lise: 1995 - Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

Lisans: 2002 - Yüzüncüyıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans: Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı

İş

2007 - 2011: Bingöl Sarıçiçek İlköğretim Okulu, Bingöl Düzağaç İlköğretim Okulu

2012 - 2017: Elazığ Yazıkonak İlköğretim Okulu, Elazığ Doğukent Ortaokulu, Elazığ Nahit Ergene Ortaokulu

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Merkez / Van, 1980

Cinsiyet: Erkek

Yabancı Dil: İngilizce

İletişim: ozgokcebasoguz@gmail.com